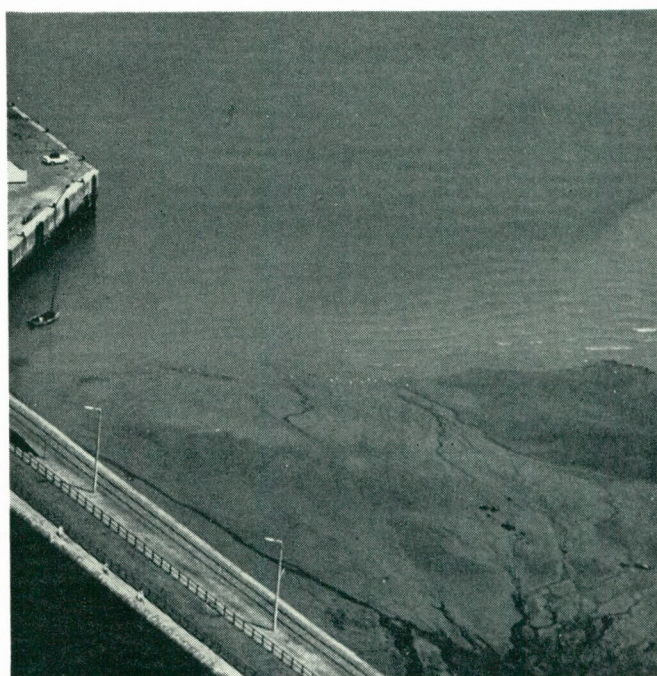
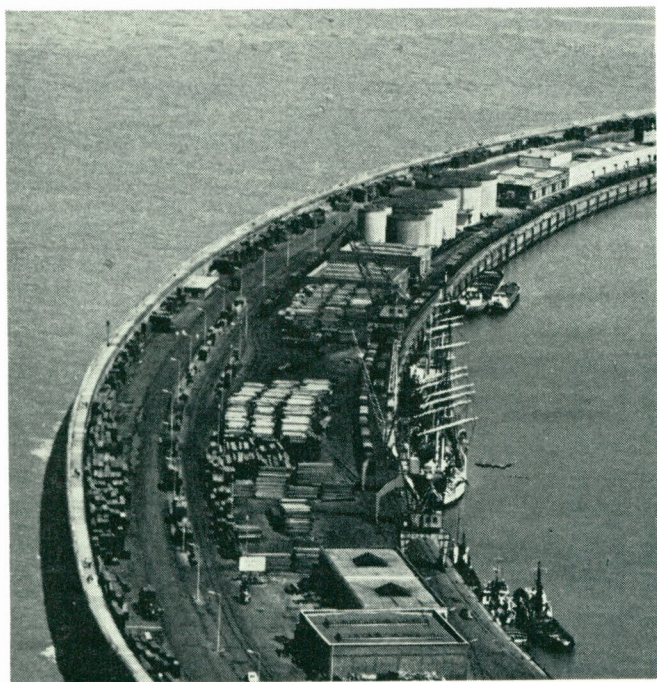

west-vlaanderen werkt

5.1976

twemaandelijks tijdschrift / verschijnt niet in juli en augustus / november-december 1976

WES

inhoud

205

Redactioneel

Symarindusstudie en de energiefunctie van de kust

207

De energiefunctie van de kust en de maritieme industrialisatie

Symarindus

217

Economische ontwikkeling in het arrondissement Veurne

O. Vanneste

222

De regionale luchthaven Kortrijk-Wevelgem

WIVWB

224

Bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen

226

Spektrum

Hoe groot was de recessie in West-Vlaanderen ? / West-Vlaanderen investeert relatief sterk in de textiel- en de houtnijverheid / Barco AD-Tuner / West-Vlaanderen blijft beneden nationaal inkomensgemiddelde / Hervorming van de toeristische index Kust en Achterland van het WES / De toelevering in de kijker / Zuiveringsstations van afvalwater / Aantal grensarbeiders in Frankrijk sterk geslonken / Economische groei in West-Vlaanderen gunstig tot 1974 / Produktvernieuwing bij Bekaert nv / Exportgerichtheid van de Westvlaamse industrie / Bescherming van waardevolle natuurgebieden, beplantingen en opschikkingswerken aan de Belgische Kust

242

Nieuwtjes

WESTVLAAMS EKONOMISCH STUDIEBUREAU

Baron Ruzettelaan 33
8320 Brugge 4
Telefoon : 050/33 81 31
Postrekening 000-0125243-16
BTW : 408.382.668

Beschermkomitee

Ridder P. van Outryve d'Ydewalle,
Gouverneur, Voorzitter WER ;
De Heer H. Smissaert,
Ere-voorzitter Raad van Beheer WER ;
De heer P. Monballyu,
Voorzitter Raad van Beheer WER ;
De heren H. De Fauw, L. Gillon, A. Legein, H. Olivier,
Mevrouw B. Platteau-Van Elslande,
Leden van de Bestendige Deputatie.

Redaktiekomitee

De Heren R. Annoot, L. Bockstaele, G. Declercq,
P. Delafontaine, J. Pattyn, F. Van Damme, O. Vanneste.

Redaktiesekretaris

De Heer D. Sanders.

Redaktiesekretariaat en publiciteitsvoorwaarden

WES, Baron Ruzettelaan 33, 8320 Brugge 4.

Abonnement 1976 : 170 fr. (BTW inbegrepen)

Postrekening 000-0125243-16
WES, Baron Ruzettelaan 33, 8320 Brugge 4.

Lay-out

Johan Mahieu

Drukkerij

Groeninghe, Kortrijk

Foto kaft

Archief WER

symarindusstudie en de energiefunctie van de kust

Reeds lang voor de oliekrisis werd door twee elektriciteitsmaatschappijen een aanvraag gericht tot de regering om aan de Kust een kerncentrale te bouwen. De eerste aanvraag had betrekking op een inplanting aan de môle van Zeebrugge, terwijl de tweede aanvraag geschiedde op het einde van de jaren zestig en betrekking had op Nieuwpoort.

In het begin van de jaren zeventig namen de voorstellen konkretere vormen aan. Terzelfdertijd bleek dat ook ten aanzien van andere energiebronnen, onder meer LNG (of vloeibaar gemaakt aardgas), de kustzone een grotere rol zou vervullen in de energievoorziening van het land. Daarenboven nam ook het probleem van de waterbevoorrading scherpere vormen aan.

Teneinde de gestelde problemen omtrent kernenergie, energiebevoorrading en waterontzilting te kunnen behandelen en een regionale visie op te bouwen, werd in 1973 beslist twee studiesyndikaten op te richten. De oprichting geschiedde op 4 december 1973. De eerste betreft Symarinfra, gevormd door de Dienst voor Nijverheidsbevordering, de Nationale Investeringsmaatschappij en de nv LL. & N. De Meyer. Deze studiegroep was belast met de voorbereidende studie voor de maritieme infrastructuurwerken in het licht van nieuwe functies die aan de kustzone kunnen worden toebedeeld. Het tweede studiesyndikaat was opgericht onder de naam Symarindus. De partners van deze laatste zijn: de Dienst voor Nijverheidsbevordering en het Westvlaams Economisch Studiebureau. De doelstelling van Symarindus was tweevoudig. Primo moest worden nagegaan welke industriële activiteiten uit de energiefunctie zijn af te leiden en welke de optimale lokalisatie is. In de tweede plaats moest de macro-economische rendabiliteit van de noodzakelijke publieke investeringen worden bestudeerd.

In 1974 namen beide studiesyndikaten contact op met het Kabinet voor Streekeconomie en hebben zij een studievoorstel voorgelegd. Het studiekontract met Symarinfra werd afgesloten in augustus 1974; de studie werd neergelegd in oktober 1975. Het Symarindusstudiekontract werd getekend in juli 1975 en werd een jaar later ingediend bij de opdrachtgever.

Intussen was in april 1975 de Commissie van Beraad inzake Kernenergie opgericht die haar besluiten neerlegde in maart 1976.

Zowel door de Commissie van Beraad inzake Kernenergie als door het studiesyndikaat Symarindus werd de inplanting van de kerncentrales in-shore en on-shore afgewezen. Er werd voorgesteld de kerncentrale op te richten op een kunstmatig eiland op circa 8 tot 10 km in zee. De Commissie van Beraad inzake Kernenergie suggereerde zowel te Doel als te Tihange een bijkomende kerncentrale van 1.000 MW in te planten. Dit leidde deze zomer tot de regeringsbeslissing om de derde en vierde eenheid van de vier bestelde kerncentrales van 1.000 MW te bouwen op de bestaande kernsites Doel en Tihange, wat meteen een verschuiving in de tijd betekent voor een eventueel kernenergie-eiland in zee.

De hoofdkonklusie van de Symarindusstudie kunnen in volgende punten worden samengevat:

1. Zowel de LNG-keten als de kernenergieketen leiden tot een interessante gamma van afgeleide produkten en grondstoffen. Vooral de frigorieën die vrijkomen bij de hervergassing van de LNG kunnen op interessante wijze worden aangewend.
2. Een gedeelte van de afgeleide produkten en grondstoffen moeten worden afgevoerd naar het binnenland. Gezien bij de afvoer een veelheid aan pijpleidingen nodig is, wordt geopteerd voor de oplossing pijpleidingenstraat.
3. Om ekologische redenen wordt aanbevolen de overslag en stockage van LNG in de voorhaven te situeren. Hierbij wordt gepleit voor een ondergrondse opslag van LNG.
4. De uitgevoerde kosten-batenanalyse leidt tot een positief rendement van de voorhaveninvesteringen. Het intern rendement varieert tussen een minimale waarde van 14,5 % en een maximale waarde van 25 %. De meest waarschijnlijke middenkombinatie levert een rendabiliteit van 18,8 % op.
5. Uit macro-economisch oogpunt is de inplanting van een kernenergie-eenheid ter hoogte van de Wandelaar te prefereren boven een kernenergie-eiland ter hoogte van de Smalbank.

De tussentijdse resultaten van de Symarindusstudie betreffende de waarde van de frigorieën, was een element in het dossier van de regering die pleitte voor de bouw van een aardgasterminal te Zeebrugge; in mei

jongstleden besliste dan ook de regering Zeebrugge aan te duiden als aanvoerhaven van de LNG in het kader van het Sonatrach-kontrakt en de voorhaven van Zeebrugge als dusdanig uit te bouwen.

In september van dit jaar heeft de regering de studie en de uitbouw van de voorhaven van Zeebrugge, die noodzakelijk is om de LNG-terminal in te planten, toegewezen aan de tijdelijke vereniging Zeebouw-Zeezand. De Minister van Openbare Werken werd hierbij gemachtigd met deze vereniging een raamkontrakt af te sluiten. Dit geschiedde op 14 september 1976.

Intussen is de tijdelijke vereniging « Zeebouw-Zeezand » aangevangen met de studie van de voorhaven. Hierin zal de LNG-terminal een onderdeel uitmaken.

Inzake de bouw van een kernenergie-eiland moet op korte termijn geen beslissing genomen worden. De bestelde kerncentrales kregen intussen een bestemming. De beslissing tot de bouw van een eventueel kernenergie-eiland dient slechts op middellange termijn genomen te worden en is afhankelijk van twee factoren, namelijk de beschikbaarheid van voldoende andere energiebronnen en de evolutie van het verbruik van energie.

Het is hierbij van belang te onderstrepen dat het eventueel niet realiseren van het kernenergie-eiland geenszins de haalbaarheid van de voorhaveninvesteringen in het gedrang brengt. De batenposten in de kosten-batenanalyse worden niet verminderd door een uitstel of door het niet-bouwen van een

kernenergie-eiland. Met andere woorden de voorhaven — LNG-investering is volledig los te maken van een kernenergie-eiland.

De betekenis van de Symarindusstudie ten aanzien van het kernenergie-eiland moet worden gezien in de wens van de Westvlaamse Economische Raad, die reeds ruim drie jaar geleden werd geformuleerd, namelijk op elk ogenblik gewapend zijn met konkrete en haalbare voorstellen om op deze wijze de integratie van de energiefunctie in de maritieme gebieden te bewerkstelligen en dit met eerbiediging van de belangen van het kusttoerisme.

De tijdsruimte die thans wordt geboden moet de nationale overheid aanzetten tijdig de nodige technische studies uit te voeren voor de eventuele definitieve keuze van een kernenergie-eiland in zee. Terzake blijven er ongetwijfeld nog meerdere problemen onopgelost ; zij dienen aangepakt teneinde te vermijden dat op het laatste ogenblik — en dit bij gebrek aan voorstudie of tijdige beslissing — toch oplossingen inzake vestiging van kernenergie worden opgedrongen die onverenigbaar zijn met de rekreatieve functie van de kust.

De uitbouw van de voorhaven zelf moet aan twee essentiële eisen voldoen. Primo moet de LNG-stockage ondergronds geschieden teneinde de belangen van de toeristische sektor te vrijwaren ; secundo moet er voldoende ruimte worden geschapen om een aantal voor ons land levensnoodzakelijke trafieken op te vangen.

de energiefunctie van de kust en de maritieme industrialisatie*

Symarindus

Inleiding

In de Symarinfrastudie werd de lokalisatie en de infrastructuur bestudeerd nodig voor een industriële uitbouw van de maritieme gebieden, vertrekkend van de inplanting in de kustzone van een liquefied natural gas-terminal (LNG-terminal) en vier kerncentrales van 1.000 MW. Uit de besluiten van deze studie kan men drie belangrijke mogelijke investeringsvoorstellen afleiden. Primo gaat het om de LNG-aanvoer te Zeebrugge. Hierbij aansluitend moet men in de tweede plaats de uitbouw van de voorhaven in beschouwing nemen. Het derde investeringsvoorstel betreft het kernenergiepark op De Wandelaar of Smalbank II.

De drie bovenvermelde investeringsvoorstellen namelijk LNG-terminal voorhaven te Zeebrugge en de vestiging van vier 1.000 MW kerncentrales op het kernenergie-eiland, vormen de basisuitgangspunten van de Symarindusstudie. Het gaat hier geenszins om definitieve beslissingen doch wel om werkhypotesen. Omwille van de economische belangen van de kuststreek is het echter van de grootste betekenis voor de opgerezen of te voorziene problemen een aangepaste oplossing te bestuderen en tevens haar gevolgen te kennen. Dit geldt zowel voor de vestiging van een LNG-terminal als voor de inplanting van kerncentrales. Weliswaar werden midden 1976 of met andere woorden tijdens de slotfase van de Symarindusstudie, met betrekking tot de investeringsvoorstellen een aantal beslissingen genomen door de Belgische regering. Primo werd de haven van Zeebrugge aangeduid als aanvoerhaven van de LNG in het kader van het Sonatrach kontrakt, en zal de voorhaven te Zeebrugge alsdusdanig worden uitgebouwd. In de tweede plaats heeft de regering vooral gericht op twee punten. In de eerste plaats heeft de Symarindusstudie als doel de potentiële afgeleide industrieën

eveneens beslist zowel te Doel als te Tihange een bijkomende kerncentrale van 1.000 MW te vestigen. Deze laatste beslissing ligt in de lijn van het advies van de Kommissie van Beraad inzake kernenergie. Dit wil niet zeggen dat de behoefte aan een kernenergie-eiland zich niet zal stellen op iets langere termijn¹. In deze zin boet de uitgevoerde studie niets aan waarde in. De verschuiving in de tijd kan enkel een beperkte weerslag hebben op de resultaten van bepaalde onderdelen van de kosten-baten-analyse ten aanzien van een kernenergie-eiland. Fundamenteel zal de invloed wel niet zijn en ze kan geenszins van aard zijn om uit macro-economisch oogpunt tot een andere eilandkeuze te komen.

De taak van het Studiesyndikaat Symarindus was het bestuderen van de nieuwe energiefunctie van de kustzone alsmede de oordeelkundige inplanting te bepalen van deze activiteiten op een lokaal, regionaal en zelfs breder vlak. In de tweede plaats gaat het om een feasibilitystudie van de investeringsvoorstellen.

De Symarindusstudie is samengesteld uit vier delen die elk min of meer een afgerond geheel kunnen vormen. Het eerste gedeelte behandelt de technische polarisatie op basis van de LNG-aanvoer en van de produktie van elektriciteit op kernenergiebasis op een eiland. In het tweede gedeelte wordt de afvoer van basis- en afgeleide produkten naar het binnenland bestudeerd. De ekologische aspecten komen aan de orde in het derde gedeelte terwijl de macro-economische kosten-batenanalyse als laatste gedeelte het sluitstuk vormt van de studie.

De technische polarisatie op basis van LNG-aanvoer en van de produktie van elektriciteit op kernenergiebasis op een eiland

De aanvoer van LNG te Zeebrugge en de produktie van elektriciteit op basis van kernenergie op een kunstmatig eiland, vormen de twee motorische elementen van een technische polarisatie, terwijl de voorhaven zelf een investeringspolarisatie op gang zal brengen.

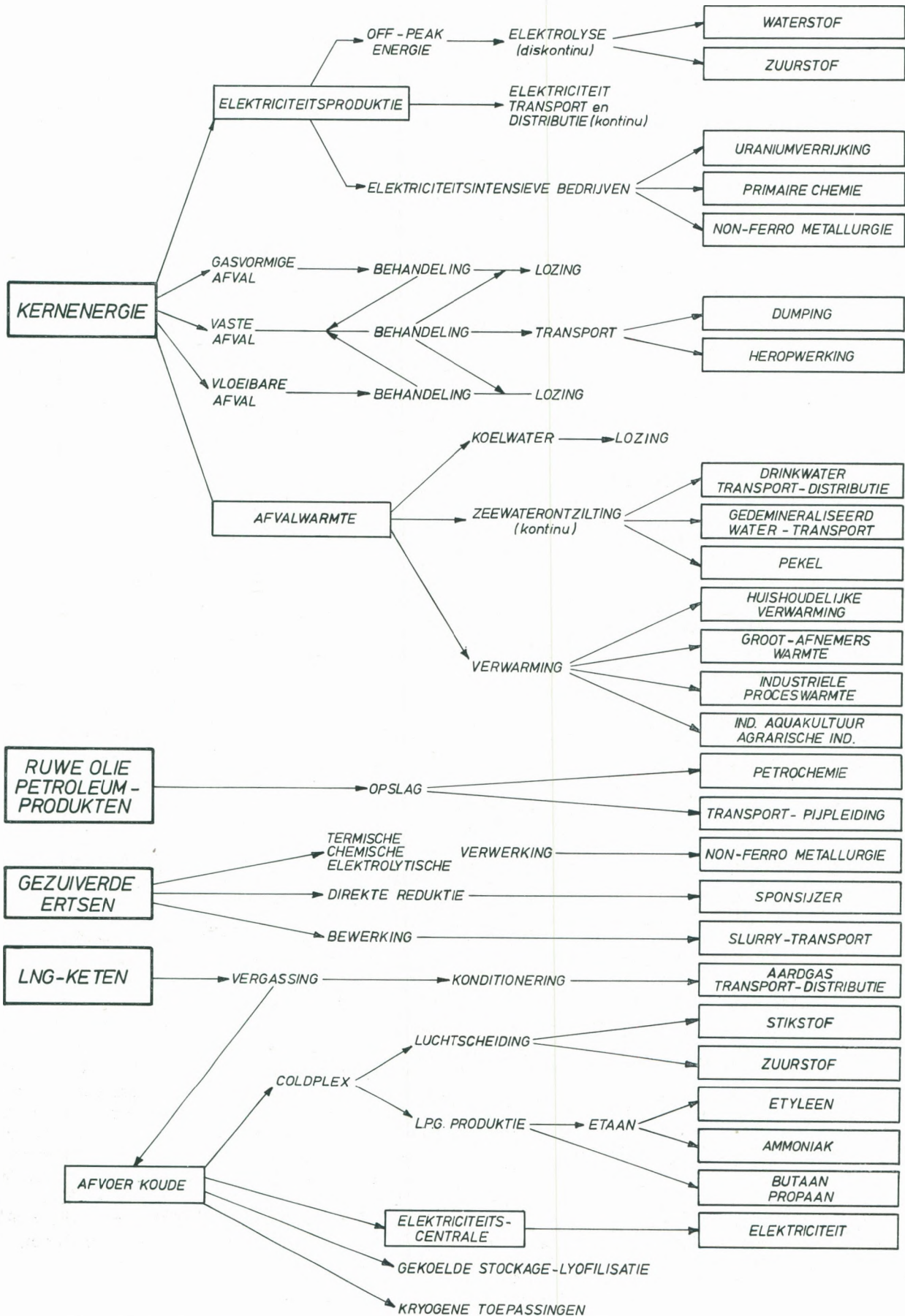
De LNG-keten

Twee factoren beïnvloeden in hoge mate de aanvoer van LNG. Een eerste faktor is een algemene achtergrond-faktor. Ons land wordt gekonfronteerd met een groeiende behoefte aan energiebronnen. In de tweede plaats moet worden gedacht aan de vervanging van het Slochterengas. In 1987 zal het volume Nederlands aardgas drastisch worden verminderd. Zonder nieuwe kontrakten, hetgeen te verwachten valt, zullen de laatste Slochterenleveringen in 1991 geschieden. Doch niet enkel de eigen Belgische behoeften zullen de aanvoer bepalen. Het is best mogelijk dat België een aanvoerfunctie zal hebben ten aanzien van West-Duitsland. Rekening houdend met de aanvoervarianten die in de Symarindusstudie werden weerhouden, kunnen de extreme aanvoerhoeveelheden de hiernavolgende waarden aannemen. Deze extreme aanvoerhoeveelheden worden bepaald door de faktor tijd, de evolutie van de energie-behoeften, de eventuele wijziging in de spreiding van de Slochterenleveringen en de doorvoerfunctie. Hierna wordt de minimum- en de maximaal aanvoer opgegeven in 1981 en 1996 en dit zowel in termen van gashoeveelheden, LNG als tonnage.

¹ Er moet worden onderstreept dat de produktie van elektriciteit geen doel op zichzelf is.

* Dit artikel is een samenvatting van de Symarindusstudie opgemaakt door het Studiesyndikaat voor Maritieme Industrialisatie gevormd door de Dienst voor Nijverheidsbevordering en het Westvlaams Economisch Studie bureau in opdracht van het Staatssekretariaat voor Streekeconomie. In wezen gaat het om een algemeen overzicht waarbij kwantitatieve elementen en basisredeneringen niet aan bod komen.

Schema 1: Potentieel technische bindingen

	1981		1996	
	Min.	Max.	Min.	Max.
Aardgasleveringen in 10^9 Nm ³	(a)	2,8 5,0	26,4	45,0
LNG-leveringen in 10^6 m ³	(b)	4,7 8,3	44,0	75,0
LNG in 10^6 ton	(c)	2,1 3,7	19,8	33,8

- (a) Hoeveelheden in 10^9 m³ aardgas van 10.000 kcal/m³.
 (b) 600 Nm³ aardgas = 1 m³ LNG.
 (c) 1 m³ LNG = 0,45 ton LNG.

Het aardgas komt in vloeibare toestand (LNG) in de LNG-terminal te Zeebrugge toe. Teneinde het bruikbaar te maken voor aardgaskonsumptie is een hervergassings-eenheid steeds noodzakelijk. In het kader van de LNG-keten is het nu belangrijk te weten dat de hervergassing gepaard gaat met het vrijkomen van frigorieën. Het betreft industrieel aanwendbare koude verdeeld over het temperatuursdomein - 160°C - 0°C. Frigorieën zijn niet iets tastbaar; in wezen gaat het om een warmtewisseling. Deze frigorieën kunnen meerdere toepassingsmogelijkheden kennen. Schema 1 geeft een algemeen beeld terzake.

Een eerste afnemer van frigorieën, doch daarom niet de belangrijkste, is een luchtsplitsingseenheid. Dit levert twee basisgrondstoffen op, met name stikstof en zuurstof. De winning van stikstof heeft een reële betekenis omdat de karakteristieken van het aangevoerde aardgas verschillen zowel inzake verbrandingswaarde als het Wobbe-getal van het huidige netgas (± 10.000 kcal/Nm³ tegenover 8.400). Gezien het weinig denkbaar is dat het gasnet andermaal wordt aangepast, moet worden gedacht aan het verarmen van het aardgas door menging met andere gassen. De nodige verarming of konditionering kan geschieden door bijmengen van een inert gas zoals stikstof op het ogenblik van het in het net sturen. De dimensionering van de luchtsplitsingseenheid die de stikstof levert, wordt bepaald door de benodigde hoeveelheid stikstof voor de verarming van het aardgas.

De frigorieën die vrijkomen bij de hervergassing zullen slechts voor een gedeelte door de luchtsplitsingseenheid, voor zover deze noodzakelijk is, worden aangewend. Andere en supplementaire gebruiks- en valorisatiemogelijkheden blijven open. Een eerste valorisatiemogelijkheid van hoogwaardige frigorieën vindt men in de produktie van elektriciteit. Dit kan geschieden in een elektriciteitscentrale die gebruik maakt van hoogwaardige frigorieën (tussen - 160°C en - 60°C).

Een andere interessante valorisatiemogelijkheid berust op de installatie van een coldplex. Dit is een geïntegreerde industriële eenheid waarvan de inputs aardgas, koude-energie, lucht, water en supplementaire energie zijn, terwijl de output is samengesteld uit LPG-gassen, zuivere zuurstof, etyleen, ammoniak en hervergast en licht verarmd aardgas. De luchtsplitsingseenheid is hier in de coldplex ingebouwd. Uit de LPG zelf wordt etaan, propaan en butaan geproduceerd².

² In een coldplex wordt de koude aangewend om etaan, propaan en butaan (LPG-gassen) van het LNG te onttrekken; het aldus bekomen etaan om te zetten in etyleen; de waterstof afkomstig van de etyleenproduktie ter beschikking te stellen van de ammoniakproduktie;

Laagwaardige frigorieën (tussen - 40°C en 0°C) kunnen worden aangewend in koelhuizen, lyofilisatie-technieken en kryogene activiteiten.

De kernenergieketen

Als uitgangspunt werd vertrokken van de installatie van 4×1.000 MW op een kernenergie-eiland. De benuttingstijd van de kerncentrale werd op 6.700 uren per jaar vastgesteld.

De elektriciteitsproduktie op basis van kernenergie kan een directe weerslag hebben op elektriciteitsintensieve bedrijven (primaire chemie, non-ferro metallurgie, uraniumverrijking) (zie schema 1). Dit wil niet zeggen dat deze industriële activiteiten te Zeebrugge kunnen plaatshebben. Rekening houdend met de toeristische bedrijvigheid moeten ecologische overwegingen in aanmerking worden genomen.

De produktie van elektriciteit op basis van kernenergie brengt de problematiek van de benutting van het off-peak vermogen met zich mee. Dit laatste wordt voorzichtigheidshalve op circa 10 % van het geïnstalleerd vermogen gesteld of 400 MWe.

Gezien het discontinu karakter van het off-peak vermogen zijn de toepassingsmogelijkheden reeds beperkt. Elektrolyse van water werd als een interessant toepassingsveld weerhouden. Dit levert waterstof en zuurstof als afgeleide grondstoffen op.

Aan de werking van een kerncentrale is eveneens de aanwezigheid van afvalwarmte inherent verbonden. Indien de kerncentrales worden gerealiseerd op De Wandelaar kan de afvalwarmte worden aangewend om zeewater te ontzilten en voor ruimteverwarming. Ingeval het kernenergie-eiland zou worden ingeplant aan de Westkust, is ruimteverwarming om bedrijfseconomische redenen niet haalbaar. De koppeling van de ontziltingseenheid aan een kerncentrale maakt het technisch mogelijk een gedeelte van de afvalwarmte te regenereren en aldus de energiebijdrage in de kostprijs van het ontzilt water ernstig te reduceren.

Waterontzilting en ruimteverwarming zijn evenwel niet de enige valorisatiemogelijkheden van afvalwarmte. Hierbij denken we aan industriële aquakultuur en toepassingen in de agrarische sektor. Zo kan het retourwater van een afstandsverwarmingssysteem als irrigatiewater voor tuinbouw worden aangewend. Uiteraard moet ook hier elk geval afzonderlijk worden beschouwd teneinde de economische haalbaarheid ervan vast te leggen.

De afgeleide industriële activiteiten

De LNG-keten en de kernenergieketen eindigt niet met de basisbedrijvigheden of basisgrondstoffen vermeld in schema 1. Vooral drie basisgassen trekken de aandacht, namelijk waterstof, zuurstof en stikstof. Zoals blijkt uit schema 2 kennen deze gassen een aantal interessante industriële toepassingen en kunnen zij aanleiding geven tot de uitbouw van afgeleide industriële activiteiten.

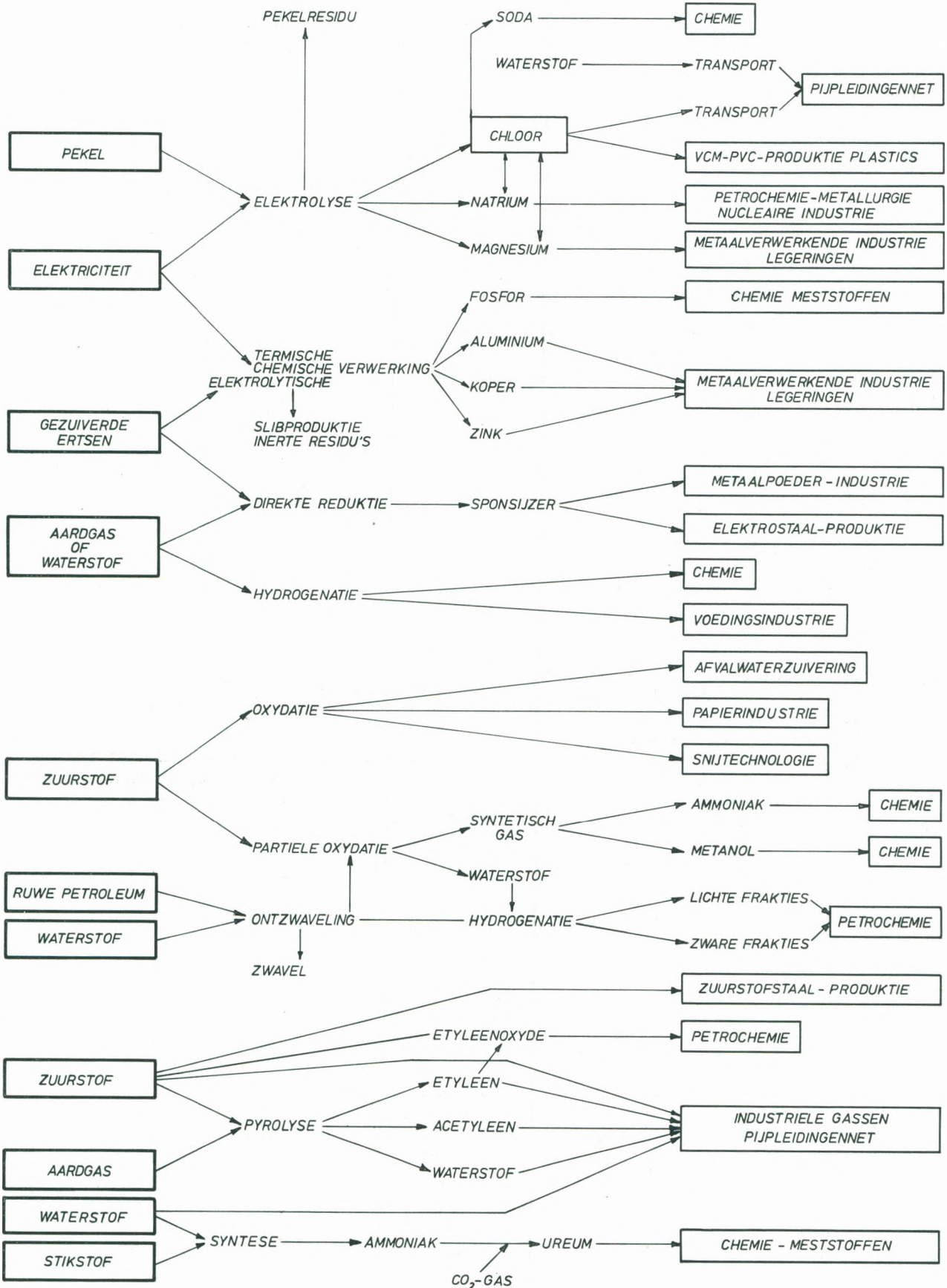
Indien men, uitgaande van de basishypoteses, de vraag naar en aanbod van waterstof, zuurstof en stikstof ontleedt, zonder rekening te houden met de vele factoren die de waarschijnlijkheid van de realisatie beïnvloeden, komt men tot volgende bevindingen:

de stikstof, nodig voor de ammoniakproduktie, te bekomen door luchtsplitsing.

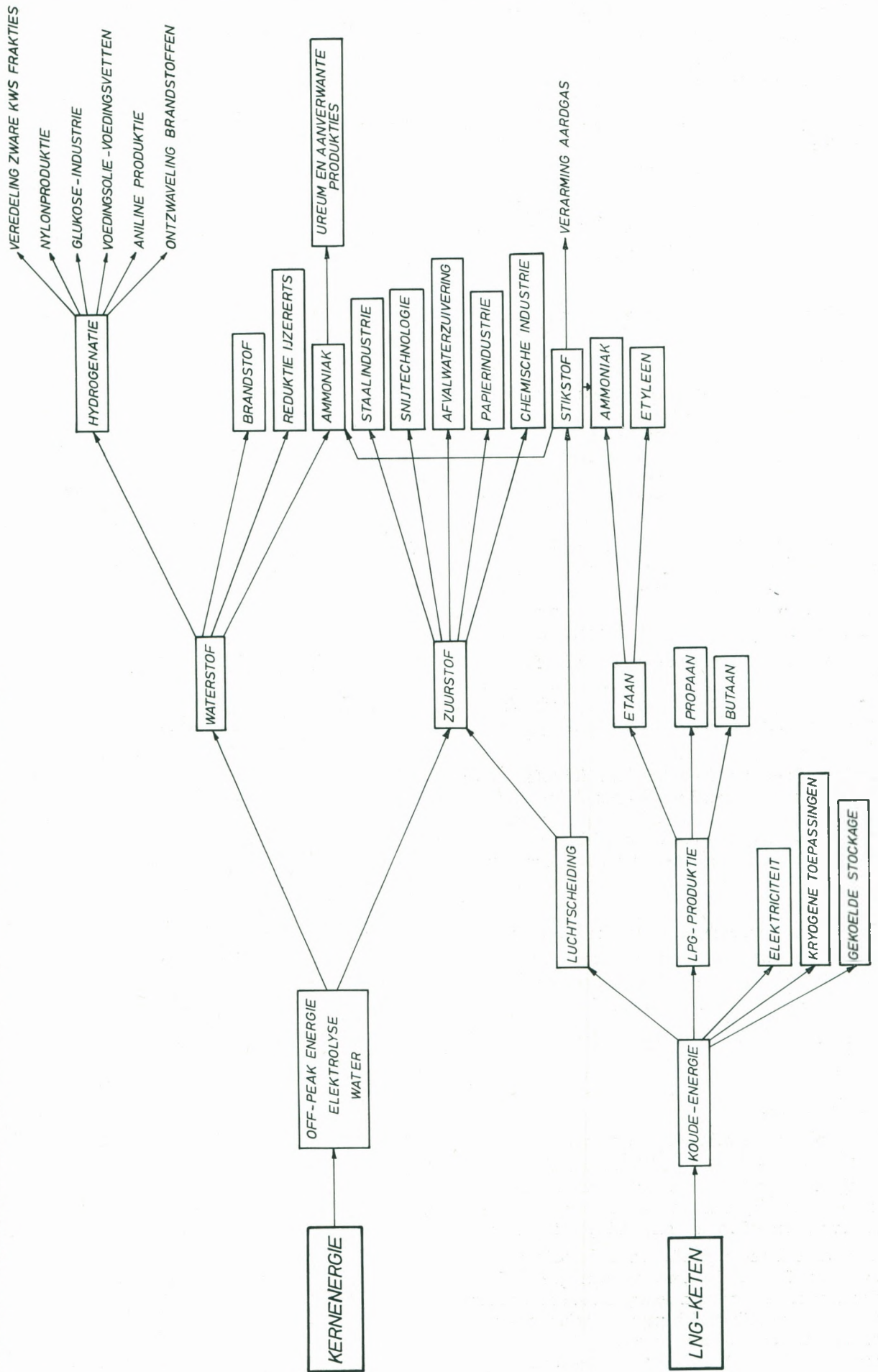
Schema 2 : Afgeleide industriële activiteiten-totaal beeld

BASISPRODUKT

AFGELEIDE INDUSTRIËLE AKTIVITEIT

Schema 3 : Afgeleide industriële activiteiten op basis van LNG en kernenergie

waterstof : vraag beduidend groter dan het aanbod
zuurstof : ongeveer evenwicht tussen vraag en aanbod
stikstof : vraag groter dan aanbod tenzij de konditionering van aardgas niet wordt toegepast.

De boven besproken waterontziltling leidt tot de beschikbaarheid van pekkel als andere basisgrondstof. Deze pekkel vormt het uitgangspunt, al dan niet in combinatie met andere basisgrondstoffen, van de produktie van chloor en magnesium. Een gedeelte van de af te leiden basisprodukten kunnen of moeten per pijpleiding worden afgevoerd, zodat voor verdere verwerking ervan wordt verwezen naar een industriezone gelegen langs of op korte afstand van de pijpleidingen (zie verder).

De behoefte aan haventerreinen en arbeidskrachten

De behoefte aan haventerreinen

Rekening houdend met de ecologische overwegingen, de behoefte aan diepvaarwater en meer specifieke technische relaties, moeten alle hierboven afgeleide potentiële activiteiten in de havenzone worden ingeplant. Daarenboven is ten aanzien van bepaalde productieprocessen meer intensief marktonderzoek noodzakelijk.

Wanneer we het hebben over haventerreinen moet men een onderscheid maken naar plaats en functie. In het geval het gaat om een eenpolige ontwikkeling (voorhaven Zeebrugge en het kerneiland op de Wandelaar) moeten vier soorten terreinbehoeften worden onderscheiden.

(1) De behoefte aan voorhaventerreinen uit hoofde van de LNG-keten. De LNG-terminal (exclusief wateroppervlakte van de dokken), de luchtsplittingsunit, de elektriciteitscentrale, de coldplex en de etyleeneenheid, scheppen een behoefte aan 32 ha.

(2) De behoefte aan voorhaventerreinen uit hoofde van de trafiekkfunctie na maximale benutting van de bestaande voorhaven. Teneinde de trafieken inzake petroleum, de zware koolwaterstoffen, containertrafiek, ro-ro trafiek, general cargo en passagierstrafiek op te vangen, moet in 1985 63 ha en in 1995 155 ha additionele terreinen beschikbaar zijn.

(3) De behoeften aan terreinen op het kernenergie-eiland.

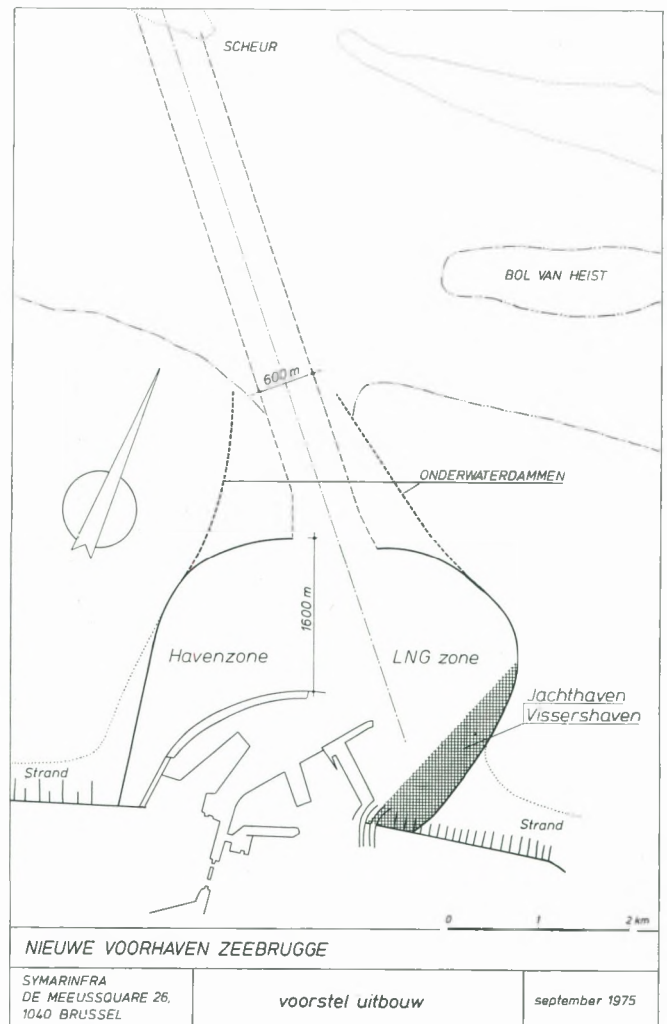
De behoefte aan terreinen op het kernenergie-eiland is uiteraard sterk afhankelijk van de aard van de activiteiten :

kernenergie : 4 centrales van 1.000 MW	80 ha
waterontziltlingsinstallatie	16 ha
afvalwarmtevalorisatie	5 ha
magnesium	5 ha
uraniumverrijking	25 ha
off-shore activiteiten	30 ha

(4) De behoefte aan achterhavenactiviteiten.

Een gedeelte van de afgeleide activiteiten zullen plaatsgrijpen in de achterhaven. In de studie werden 11 potentiële vestigingen of activiteiten weerhouden. De oppervlaktebehoefte wordt geraamd op 115 à 130 ha.

Ingeval het kernenergie-eiland zou gelokaliseerd worden op Smalbank II, bestaat er een ernstige kans dat een drietal activiteiten worden nedergezet in de achterhaven van Oostende, namelijk de elektrolyse-eenheid voor water, de produktie van ammoniakgas en de produktie van magnesium en chloor. Elektrolyse van water is echter op zichzelf niet achterhavengebonden. Technisch is het echter

mogelijk dat deze produkties eveneens plaats hebben in de achterhaven van Zeebrugge.

In de rand van deze subparagraaf kan worden onderstreept dat de aanpassingen van de verkeersinfrastructuur inzake waterwegen, spoorwegen en autowegen eveneens in grote lijnen is vastgelegd.

De behoefte aan arbeidskrachten

Inzake de behoefte aan arbeidskrachten moet men een onderscheid maken tussen de blijvende en niet-blijvende effecten. Met deze laatste wordt bedoeld de tewerkstelling tijdens de bouwperiode.

De voorhavenuitbouw (inclusief kaden) zal tijdens een periode van vijf jaar ter plaatse werkgelegenheid scheppen aan 700 tot 800 man. Hierin is niet begrepen de faktor arbeid vervat in de grondstoffen en hulpmaterialen die worden toegeleverd. De eilandbouw (inclusief tunnel) betekent een werkgelegenheid tijdens vier jaar van minimaal 600 man.

Inzake de blijvende effecten op de werkgelegenheid wordt bij een eenpolige ontwikkeling rekening gehouden met 1.600 nieuwe arbeidsplaatsen op het kernenergie-eiland, 5.000 ten gevolge van de direkte en indirecte effecten van de trafiekfunctie van de voorhaven en 600 arbeidsplaatsen op grond van de nieuwe bedrijvigheden in de voorhaven³.

Ten aanzien van de achterhaven wordt gerekend met een gemiddelde arbeidsbezetting van 8 arbeidsplaatsen per ha. Voor de direkt af te leiden industriële bedrijvigheden gebonden aan de achterhaven houdt dit circa 1.000 arbeidsplaatsen in. Hiermede wordt evenwel slechts een beperkt gedeelte van de achterhaven benomen.

Een tweepolige ontwikkeling brengt in twee opzichten een wijziging met zich. Primo liggen de activiteiten anders gespreid en secundo is het totaal werkgelegenheidseffect minder groot. Zo daalt de werkgelegenheid op het eiland van 1.600 tewerkgestelden tot circa 620, terwijl enkele activiteiten in de achterhaven van Zeebrugge verhuizen naar de achterhaven van Oostende. Zij kunnen samen betrekking hebben op 800 werkkrachten. In wezen wordt geput uit dezelfde arbeidsmarkt.

Zowel bij een eenpolige als een tweepolige ontwikkeling is de lokale arbeidsmarkt voldoende groot om de vraag op te vangen.

Het vervoer van produkten vanaf de Kust naar het binnenland via leidingen

Het is duidelijk dat het geheel van de gegeneerde energie en de ermede gepaard gaande afgeleide grondstoffen niet alle in de kuststreek of de achterhaven van Zeebrugge of Oostende kunnen aangevoerd worden. Het landinwaarts vervoer van een aantal produkten is noodzakelijk. Gedacht wordt aan vergast LNG, afgeleide produkten van LNG, stikstof, zuurstof, elektrische energie, waterstof, ontzilt water, pek, chloor, magnesium, ammoniak, aardolie en eventueel petroleumprodukten, residu's van olieraffinage, steenkool, erts en warm water voor afstandsverwarming.

Voor de evacuatie van elektrische energie worden ondergrondse kabels voorzien in zee via een service tunnel en in de Polders. Verder landinwaarts kunnen luchtlijnen worden aangewend.

Voor de meeste andere produkten komen pijpleidingen in aanmerking. Vastgesteld werd dat de meeste produkten eenzelfde richting landinwaarts gaan, met name naar het Gentse industriegebied (en verderop Antwerpen). Gezien het aantal en de aard van deze pijpleidingen dient geopteerd te worden voor de aanleg van een leidingenstraat van circa 100 m breed, waarvan het tracé planologisch werd benaderd.

Deze afvoer landinwaarts is ongelijk in functie van de eenpolige en tweepolige structuur. In beide gevallen moet evenwel de hoofdaandacht worden geschonken aan de leidingenstraat vertrekkend van Zeebrugge in de richting Gent-Antwerpen. Vier verschillende voorstellen werden uitgewerkt waarvan twee de korte-afstand beogen en twee andere die de ontsluiting van een grotere ruimte (hier industrieterrein) betrachten.

Ekologische evaluatie van de potentiële industriële activiteit

De Symarindusstudie wijdt in haar ekologisch gedeelte vooral de aandacht aan de kernenergie, de LNG en de afgeleide industriële activiteiten.

Inzake kernenergie wordt de aandacht vooral getrokken op volgende punten :

- (1) De noodzakelijkheid van een geïntegreerde aanpak van de behandeling van de afvalstoffen (gasvormige, vloeibare en vaste radio-actieve afvalstoffen).
- (2) Zowel voor de aanvoer van de brandstofelementen als voor de afvoer van de afgewerkte splijtstof en de radio-actieve afvalstoffen moet een geordend en speciaal transport worden georganiseerd met expliciete voorkeur voor vervoer per spoor of te water.
- (3) De aanwending van de afvalwarmte (zeewaterontzilt en afstandsverwarmingssysteem) zijn niet van aard om alle negatieve aspecten van de termische vervuiling te ondervangen ; deze laatste kan in hoge mate worden ondervangen door de lay-out van het kerncentralepark en de terugvoer van het koelingswater speciaal in te studeren.

Ten aanzien van de toeristische belangen van de Belgische Kust heeft de aanvoerwijze en de opslag van LNG een bijzondere betekenis. De aanvoer met metaantankers in de achterhaven is om economische en om veiligheidsredenen totaal uitgesloten. Vandaar dat de uitbouw van de LNG-terminal met een aanlegsteiger alleen in de voorhaven van Zeebrugge aanvaardbaar is. Aanvoer in de voorhaven en opslag in de achterhaven van Zeebrugge is evenmin realiseerbaar. De LNG zou moeten verpompt worden vanaf de aanlegsteiger in de voorhaven naar de opslagzone in de achterhaven. De betrokken afstanden zijn zo groot dat het verpompen van LNG op zeer lage temperaturen en onder voldoende veilige voorwaarden problematisch wordt.

De LNG-opslag dient derhalve in de voorhaven en ondergronds te gebeuren. Indien de opslag geïntegreerd wordt in de superstructuur van de voorhaven en samen met deze voorhaven wordt gerealiseerd, kan deze opslag ingevlot of gezonken gebouwd worden, met behulp van prefabsystemen. Op die manier is een maximale veiligheid te verwezenlijken met een minimum aan terreinverlies. Door ondergrondse opslag zal tevens de gezichtsverstoring vanaf de kustzone worden opgevangen.

³ Hiermede wordt bedoeld de potentiële industrialisatie op basis van de combinatie van LNG-terminal te Zeebrugge en het kernenergie-eiland op de De Wandelaar. Bij een tweepolige ontwikkeling is het kernenergie-eiland gesitueerd op Smalbank II.

Foto archief Ebes

Schema 4 : *Het theoretisch kwantitatief kosten-batenschema*

Niveau	Kosten		Baten	
	Voorhaven	Kernenergie-eiland	Voorhaven	Kernenergie-eiland
Bedrijfseconomisch niveau	<ol style="list-style-type: none"> 1. Investeringskosten voorhaven 2. Investeringskosten kaden en wegenis voorhaven 3. Exploitatiekosten (a) onderhoud (b) beheerskosten 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Investeringskosten eiland 2. Investeringskosten servicetunnel en kabel 3. Exploitatiekosten (a) onderhoud (b) beheerskosten 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ontvangsten havenrechten 2. Verhuring haventerreinen 	Nihil
Onbetaald niveau	<ol style="list-style-type: none"> 4. Weerslag op de toeristische sektor (schaduw-investering) (sub 1) 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Weerslag op de toeristische sektor 5. Weerslag op de visserij 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Valorisatie van de frigorieën 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valorisatie afvalwarmte in het raam van de zeewater-ontziltling 2. Valorisatie van afvalwarmte in het kader van ruimteverwarming 3. Watervoorziening door ontziltling van zeewater 4. Valorisatie van het variabel vermogen van de kerncentrales
Onderbetaald niveau	<ol style="list-style-type: none"> 5. Opportuniteitskosten van de arbeidsfaktor in de investeringen (sub 1 + sub 2) 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Opportuniteitskosten van de arbeidsfaktor in de investeringen (sub 1 + sub 2) 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Transportkosten-voordeel LNG 5. Transportkosten-voordeel andere trafieken (petroleum en container) 	<ol style="list-style-type: none"> 5. Energiekosten-voordelen
Weerslag op competitieve en complementaire bedrijvigheden	Nihil	Nihil	<ol style="list-style-type: none"> 6. Afgeleide haventewerkstelling 7. Afgeleide industriële werkgelegenheid 	Nihil

Inzake de afgeleide industriële activiteiten houdt de studie een uitspraak in van de bedrijvigheden die met de huidige technologie als aanvaardbaar voorkomen voor de lokale bevolking en de toeristische sektor. Een groot aantal afgeleide industriële activiteiten zijn ekologisch aanvaardbaar. In bepaalde gevallen is de produktie van bepaalde basisgrondstoffen milieuvriendelijk doch moet de verdere verwerking ervan worden uitgesloten in de nabijheid van de Kust. Dit is de reden waarom de leidingstraten dergelijke grote afmetingen aannemen.

De non-ferro metallurgie, op grond van de goedkope elektriciteitsproduktie in de omgeving, is er totaal onverenigbaar met de toeristische karakteristieken van de Belgische maritieme gebieden.

De macro-ekonomische rendabiliteit van de voorhaveninvesteringen en het kernenergie-eiland

De kosten-batenanalyse (KBA) is het sluitstuk van de Symarindusstudie. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de uitbouw van de voorhaven, enerzijds, en de twee alternatieve lokalisaties van het kernenergie-eiland, anderzijds. Ieder van deze drie projekten wordt op zichzelf en afzonderlijk van de twee andere berekend. Dit wordt aangevuld met de becijfering van de combinatie Voorhaven-

Wandelaar en Voorhaven-Smalbank II, althans voor zover dit zich verantwoordt.

In het kader van dit artikel is het niet mogelijk in te gaan op alle uitgangspunten van de KBA. Wel moet worden benadrukt dat de risico's en de onzekerheden werden ondervangen door het weerhouden van een aantal varianten voor elk van de kosten- en batenposten waarvoor zich onzekerheden voordoen.

De gedachtengang die bij de studie van de kosten en de baten werd gevolgd is weergegeven in schema 4. De posten vervat in dit schema werden kwantitatief uitgewerkt. Daar niet alle posten zijn uit te drukken in monetaire termen, werden de kwantitatieve resultaten aangevuld onder een kwalitatieve KBA.

De voornaamste besluiten die uit de KBA zijn af te leiden kan men samenvatten in volgende punten. Enkel ten aanzien van de voorhaveninvesteringen wordt in deze bijdrage een overzicht gegeven van de kontante waarden van het netto-resultaat van de voorhaveninvesteringen in functie van de varianten die in aanmerking werden genomen.

(1) Het resultaat ten aanzien van de kosten-baten analyse van de voorhaven mag als zeer positief worden beschouwd. Het intern rendement varieert tussen een minimale waarde

Tabel 1 : De kontante waarde en het netto resultaat van de voorhaveninvesteringen (in miljoen fr.)

	Diskontovoet		
	r = 4 %	r = 7 %	r = 10 %
KOSTEN			
K1 Minimum	16.998	13.828	11.732
K2 Maximum	17.289	14.093	11.977
BATEN			
B1 Minimum	45.742	27.377	17.135
B2 Maximum	83.363	50.444	31.742
B3 Middenkombinatie	63.652	38.048	23.782
NETTO RESULTAAT			
B1 - K1	28.744	13.549	5.403
B2 - K1	66.365	36.616	20.010
B3 - K1	46.654	24.220	12.050
B1 - K2	28.453	13.284	5.158
B2 - K2	66.074	36.351	19.765
B3 - K2	46.363	23.955	11.805

van 14,5 % en een maximale waarde van 25,0 %.

De middenkombinatie levert een intern rendement op van 18,8 %. Zoals blijkt uit schema 4 wordt dit resultaat niet beïnvloed door het al of niet bouwen van vier kerncentrales op het kernenergie-eiland.

(2) Het positieve resultaat van de kosten-baten analyse van de voorhaven is in belangrijke mate gedetermineerd door de LNG-aanvoer. Deze LNG-aanvoer werd door de regering beslist, zodat meteen reeds het rendement van de investeringen is verzekerd.

(3) De kwalitatieve beschouwingen over de niet-kwantificeerbare kosten en baten zijn van aard om het kwantitatief resultaat in een positieve zin te beïnvloeden. De interne rentevoet kan nog stijgen als men rekening houdt met :

(a) een volledige toerekening van de onderwaterstrekdammen tot de achterhaven ;

(b) de technische levensduur van de voorhaven strekt verder dan het jaar 2005 of met andere woorden, baten die na 2005 ontstaan zou men ook in rekening moeten brengen ;

(c) de grotere beveiliging inzake energiebevoorrading ;

(d) positieve invloed op de internationale likwiditeiten ;

(e) bij de waardebepaling van de frigorieën werd uitgegaan van een minimale valorisatie.

Daarentegen zijn de aanvullende spoor- en weginvesteringen in het binnenland niet verrekend. Daarenboven wordt uitgegaan van de hypothese dat de LNG-opslag ondergronds zal geschieden. Indien dit niet het geval is, moet men de weerslag op de toeristische sector in rekening brengen. Deze sociale kost zou zeer hoog oplopen en het rendement in belangrijke mate reduceren.

(4) De rendabiliteit van het kernenergie-eiland Smalbank II is lager dan de rendabiliteit van het kernenergie-eiland De Wandelaar.

(5) Hieruit mag evenwel niet worden besloten dat de kernenergie-eilanden in alle omstandigheden een voldoende rendement afwerpen. De resultaten zijn voor De Wandelaar terzake sprekend. In het gunstigste geval stijgt het interne rendement tot 15,3 %. De interne rentevoet bedraagt slechts 1,6 % bij een minimale kostenraming wanneer het kerneiland wordt geëxploiteerd zonder valorisatie van de afvalwarmte van de kerncentrales om water te ontzilten (voor zover de noodzaak zich opdringt) en/of het aanwenden van afvalwarmte voor ruimteverwarming of in industriële processen. Indien de minimale baten worden gekombineerd met maximale kosten is het intern rendement zelfs negatief. Vertrekkend van een middenpositie inzake de baten, lijkt een intern rendement variërend tussen 5 % en 7 % het meest waarschijnlijke resultaat.

(6) Ten aanzien van het kernenergie-eiland moet er worden op gewezen dat de weerslag op het toerisme moeilijk is te bepalen. Rekening houdend met de goede zichtbaarheid van het kerneiland vanaf de kustlijn, is er voldoende reden om de maximale invloed op het kusttoerisme te weerhouden bij de bepaling van de sociale kost. Het is als dusdanig opgenomen in de kosten-batenanalyse.

ekonomische ontwikkeling in het arrondissement veurne*

Prof. dr. O. Vanneste,
Direkteur WER-WES

Ons land, en ook de provincie West-Vlaanderen, maken thans op economisch vlak een vrij moeilijke periode door. Hierbij wordt echter wel eens te gemakkelijk vergeten dat de jaren na de tweede wereldoorlog eveneens ver van schitterend zijn geweest en dat gelijkaardige problemen inzake tewerkstelling als nu naar een oplossing vroegen, zij het in een andere internationale kontekst. Wat hoge werkloosheid en pendel betekenen voor de bevolking, wat dit vergt aan inspanningen en aan een afgewogen beleid, zit vervat in de vele dokumenten van de Westvlaamse Economische Raad. Dit verleden heeft ons echter ook lessen geleerd, en het kan ons helpen om onze aktie voor de komende jaren op een zinvolle wijze te bepalen.

Na de tweede wereldoorlog en zeer duidelijk in het begin van de jaren vijftig droeg West-Vlaanderen — het is U bekend — in wezen alle kenmerken van een structureel zwak gebied. We vermelden hier slechts een paar indicatoren die de ernst van de toenmalige toestand aangeven.

Tijdens de jaren 1950-56 verloor West-Vlaanderen meer dan een derde van de natuurlijke bevolkingsaanwinst door uitwijkingsoverschotten. In het arrondissement Veurne was dit aandeel bijna twee derde en dit niettegenstaande het feit dat de 4 kustgemeenten van het arrondissement Veurne in die periode een vestigingsoverschot vertoonden, dit op basis van hun toeristische ontwikkeling.

De werkloosheid was zeer groot. West-Vlaanderen onderging sneller en met grotere intensiteit de gevolgen van de neergang van de konjunktuur. Het daggemiddelde van de totale werkloosheid bereikte in 1952 in West-Vlaanderen 39.700 eenheden, hetzij nog 12.000 meer dan op heden.

Tussen 1952 en 1957 telde West-Vlaanderen 11 % van de Belgische bevolking, doch 16,1 % van 's lands werkloosheid. Binnen West-Vlaanderen was de spreiding

* Uiteenzetting gehouden op 17 september 1976 te Veurne ter gelegenheid van de viering van 75-jarig bestaan van de Kamer voor Handel en Nijverheid van Veurne en de Westkust, in aanwezigheid van Hunne Majesteiten de Koning en de Koningin.

van de werkloosheid evenmin gelijkmatig en het arrondissement Veurne was een van de relatief zwaar getroffen gewesten. Met 4,7 % van de bevolking van West-Vlaanderen telde het arrondissement Veurne geregeld 6 % en meer van de werkloosheid in West-Vlaanderen.

Was de situatie in West-Vlaanderen aldus in die jaren vrij ongunstig te noemen, dan was dit in nog iets sterkere mate het geval in het arrondissement Veurne.

West-Vlaanderen had dan ook behoefte aan een reconversie en wie vertrouwd was met de kustprovincie van toen en met deze van nu, weet dat deze omschakeling er is gekomen. Zij kan samengevat worden in het wegwerken van de werkloosheid, grensarbeid en seizoenarbeid en in een vermindering van de betekenis van de landbouw door een toename van de industrialisatie.

De overgang naar een meer industrieel uitgebouwde economie is inderdaad gepaard gegaan met een sterke uitstoting van arbeidskrachten uit de landbouw. Het landbouwareaal is verminderd, doch ingevolge de sterk gestegen produktiviteit is het arbeidseffektief nog sneller teruggelopen.

Tussen 1950 en 1970 daalde het aandeel van het landbouwareaal in West-Vlaanderen van 80 % tot 73 % van de totale oppervlakte. Op het eerste gezicht lijkt deze teruggang misschien nog vrij gematigd. De gevolgen van deze vermindering, maar vooral deze van de stijging van de produktiviteit op het vlak van de werkgelegenheid waren echter veel scherper. Het aandeel van de landbouw in de totale werkgelegenheid daalde in West-Vlaanderen echter van ongeveer 18 % in 1950 tot 6 % op heden, dit is met twee derde. In het arrondissement Veurne was het aandeel dalend van 27 % tot 12 %. Het is duidelijk dat een dergelijke evolutie problemen van aanpassing in het leven kan roepen, ook al is het uiteindelijke resultaat voor de bevolking een belangrijke baat.

Voor West-Vlaanderen kon reeds in het begin van de jaren zestig uitdrukkelijk gewezen worden op een opmerkelijk batig saldo inzake werkgelegenheid; voor het arrondissement Veurne was dit nog niet het geval.

Verontrustend voor het arrondissement Veurne was dat in het begin van de jaren zestig de werkgelegenheidsbalans nog in ongunstige zin evolueerde, in contrast met het verloop in West-Vlaanderen als geheel. De werkgelegenheidscoëfficiënt, dit is de verhouding tussen de plaatselijke werkgelegenheid en de vragers naar werk, daalde in het arrondissement Veurne van 89 % in 1947 tot 88 % in 1961, terwijl er in West-Vlaanderen als geheel een verbetering werd genoteerd, namelijk van 85 % tot 88 %. In feite heeft West-Vlaanderen vanaf 1958-59 een opmerkelijke ontwikkeling gekend, die bijna spektakulair te noemen is.

Voor West-Vlaanderen als geheel kan terecht gesproken worden van de « golden sixties ». Tussen 1961 en 1970 (volkstellingen) steeg de totale werkgelegenheid in West-Vlaanderen met 7,3 %

West-Vlaanderen onderscheidde zich duidelijk van de aangrenzende gewesten. Tegenover een aangroei van 7 % was de werkgelegenheid in Oost-Vlaanderen dalend met ruim 2 % en in Henegouwen met 7 %. In het Rijk als geheel was er een aangroei van ongeveer 3 %. In het département du Nord was de werkgelegenheid stagnerend.

Te onderstrepen valt dat de creatie van arbeidsplaatsen voor de werknemersgroep in West-Vlaanderen bijzonder

Foto INBEL, Brussel

groot was, omdat zich in die periode belangrijke verschuivingen voordeden naar de sociale stand en de arbeidsoverschotten werden opgeslorpt. De werkgelegenheid voor de werknemersgroep steeg in West-Vlaanderen tussen 1961 en 1970 met 46.500 eenheden ; uitgedrukt ten opzichte van de totale bevolking betekende dit een toename van 45 arbeidsplaatsen per 1.000 inwoners. In het arrondissement Veurne werd een verhoudingscijfer van 25 p.d. bereikt, maar de daling bij de zelfstandigen, werkgevers en helpers bedroeg eveneens 25 p.d. inwoners, zodat de totale werkgelegenheid er tussen 1961 en 1970 stagneerde.

Het arrondissement Veurne — met een bevolkingstal van 49.000 — bleef ten achter in vergelijking met de evolutie in West-Vlaanderen. Er valt echter wel te wijzen op een geleidelijke verbetering, die zich vooral doorzette in 1972-73.

De evolutie in het Veurnse kan als volgt samengevat worden :

een aanzienlijke terugloop van de landbouwsector, waar nog steeds het stabilisatiepunt niet is bereikt ;

een zwakke industriële onderbouw, met echter enige verbetering vanaf het einde van de jaren zestig en doorbraak vanaf 1971 ;

een sterk uitgebouwde handels- en dienstensektor, dank zij het toerisme ;

een relatief sterke vertegenwoordiging van de bouwsector, voor een aanzienlijk gedeelte georiënteerd op de toeristische sektor en die de weerslag heeft gekend van de inzinking en rationalisatie in de appartementsbouw aan de Belgische Kust.

In het arrondissement Veurne staan tegenover 1 persoon in de landbouw 2 personen in de industriële en de bouwsector en 4 personen in de tertiaire sektor. In de zestiger jaren kon de groei van de industriële werkgelegenheid de uitstoting uit de landbouw niet compenseren. De autonome groei was er eerder gering. Het gewest had geen industriële traditie en bij het aantrekken en het op gang brengen van nieuwe bedrijven van buiten het gewest is dit aanvankelijk dan toch een remmend element geweest.

In de industriële ontwikkeling van West-Vlaanderen is — naast de autonome groei van de bedrijven — het hanteren van de uitgeruste industrieparken als instrument van regionaal beleid bijzonder waardevol gebleken. Voor het arrondissement Veurne is de eerste vastlegging van gronden voor industrievestiging in 1961 gebeurd ; het betrof een terrein van circa 72 ha. Het is echter gebleken dat de gemeenten waar een industriepark werd aangewezen, in het algemeen niet in staat waren om het geëigend instrument te bieden voor een planmatige uitbouw van deze industrieparken. De provincie West-Vlaanderen en de Westvlaamse gemeenten besloten daarom in 1964 tot de oprichting van de Westvlaamse Interkommunale voor Economische Expansie en Rekonversie. Dank zij het Plan voor de Westhoek, waarbij door de Regering supplementaire hulp werd geboden voor het uitrusten van industrieterreinen kon vanaf 1966 effectief van start worden gegaan. Ook de Westvlaamse Economische Raad besliste tot een prioritaire oriëntering van nieuwe ondernemingen naar de Westhoek.

In 1965 kon als eerste nieuw bedrijf van enige omvang de spinnerij La Vesdre worden aangetrokken, die zich vestigde op het industriepark Veurne II, groot circa 23 ha.

Dit terrein is vooral bestemd voor kleine tot middelgrote ondernemingen.

Inzake Veurne I, groot 50 ha, was de aanloop inzake industrievestiging eerder traag, zodat zelfs in sommige kringen twijfel ontstond rond de kansen tot sukses. Feit is echter dat vooraf een aantal basiselementen ter beschikking moeten worden gebracht en dat hier enige tijd mee is gemoeid. Vanaf de jaren zeventig werd echter het industrialiseringsproces versneld. In totaal is thans reeds een 50 ha verkocht aan bedrijven en de tewerkstelling bedraagt er ongeveer 1.000 personen (exclusief suikerfabriek) in een 20-tal bedrijven.

Na de vestiging van La Vesdre en de herlokalisatie van Vanwijnsberge en Vandewalle zijn vooral de volgende nieuwe vestigingen van belang : Westcab (in 1970), Inbelco (in 1972), Santens (in 1973) en Westimex (in 1974). Deze laatste vier bedrijven hadden eind 1975 samen reeds een 500-tal personen in dienst.

Inmiddels werd ook te Nieuwpoort een terrein van een 18-tal ha bouwrijp gemaakt voor kleine tot middelgrote bedrijven.

De effecten van deze oriënterings- en uitrustingspolitiek zijn dan ook reeds statistisch waarneembaar. In de periode 1960-68 steeg de industriële tewerkstelling met 1 per 1.000 inwoners en in de periode 1968-75 met 2 per 1.000 inwoners ; het gemiddelde voor West-Vlaanderen was 2,3 per 1.000. Dank zij de recent gevestigde bedrijven kon in 1975 een terugval van de industriële werkgelegenheid worden voorkomen, wat niet het geval was elders in West-Vlaanderen.

De aangroei van de bezoldigde werkgelegenheid in de industrie in het arrondissement Veurne was na 1968 vooral te vinden in de textielnijverheid, de houtnijverheid en de metaalnijverheid en in mindere mate in de kledingsnijverheid en de voedingsnijverheid ; regressief was de activiteit in de steenbakkerijen.

Het arrondissement heeft slechts één industrieel bedrijf met meer dan 200 tewerkgestelden, met name een meubelbedrijf, dat dan wel te citeren valt als een bedrijf met een vermeldenswaardige autonome groei.

Minder gunstig was het verloop van de werkgelegenheid in het bouwbedrijf. Tot 1970 kon er een beperkte groei worden genoteerd, maar tussen 1970 en 1972 was er een daling met ruim 400 eenheden of 24 % .

Vanaf 1973 is er enige verbetering ingetreden, doch over de gehele periode 1970-75 blijft er een verlies van 300 eenheden of 17 % . Zoals reeds werd gezegd, is de terugval van de appartementsbouw aan de Kust belangrijk geweest, na de boomperiode van de jaren zestig.

Positief is de sterke uitbouw van de handels- en dienstensektor, met een sterke ondersteuning van de toeristische activiteit. De gemiddelde aangroei van de bezoldigde werkgelegenheid in de tertiaire sektor beliep in het arrondissement Veurne in de periode 1968-75 4 per 1.000 inwoners tegenover slechts 3 p.d. in West-Vlaanderen.

De toeristische sektor is en zal de hoeksteen blijven van de economie van deze streek. Vandaar het belang van de vakantiespreiding en uitbouw van het toerisme in het onmiddellijk achterland met eigen recreatie-uitrusting ter ontlasting van de strandrecreatie.

De economische expansie is in het arrondissement Veurne duidelijk later op gang gekomen dan elders en pas

in de laatste jaren kon globaal nagenoeg het groeitempo van West-Vlaanderen worden gehaald.

De gunstige gevolgen van de — zij het dan eerder laat op gang gekomen — economische expansie zijn ook voor het arrondissement Veurne reeds aan te wijzen. De jaren 1971-75 gaven reeds een gering inwijdingsoverschot, zij het nog met fluktuerende resultaten voor de onderscheiden jaren.

De werkloosheid was er voor de jongste conjunktuurinzinking aanzienlijk gedaald, namelijk van 1.450 in 1955 tot 430 in 1973. Door de conjunktuurinzinking van 1974-75 steeg de werkloosheid inmiddels opnieuw tot 900 personen op heden.

Wat wel blijvend is, is de daling van het aantal grensarbeiders van 525 in 1947 tot 150 op heden en het totaal verdwijnen van een 100-tal seizoenarbeiders.

Positief is zeker ook de vaststelling dat een deel van de achterstand kon worden opgehaald inzake inkomen. Waar Veurne in 1963 inzake belastbaar inkomen slechts 88 % had van het rijksgemiddelde, belooft het thans 90 %.

Toekomstperspektieven

Kon er gewezen worden op vooruitgang, dan is toch ook tot uiting gekomen dat er nog heel wat te doen is.

De vraag kan worden gesteld of het arrondissement Veurne de nodige troeven heeft of kan verwerven om deze verbetering tot stand te brengen.

Troeven zijn er ongetwijfeld voorhanden.

Mogelijkheden zijn er beslist nog in de stuwende delen van de tertiaire sektor. De expansie van de toeristische sektor kan zich ruimtelijk het best voltrekken aan de Westkust en het beleid wordt dan ook in die richting georiënteerd. Aanvullende investeringen in een recreatiepark zijn echter noodzakelijk.

Binnen het arrondissement Veurne zelf liggen er mogelijkheden van groei in vrij recent opgerichte ondernemingen. Algemeen kan worden vastgesteld dat nieuwe ondernemingen met familiaal karakter een groot dynamisme dragen en beter weerstand bieden tegen conjunktuurinzinkingen.

Gunstig is ook de hoge produktiviteit van de arbeid, evenals de aantrekkelijkheid van het woonklimaat en het milieuzuivere karakter van het gewest.

Algemeen voor onze provincie is te wijzen op de sterke ontwikkeling die rond Zeebrugge kan worden verwacht en de impulsen die hiervan kunnen uitgaan voor bedrijven in de sectoren van toelevering en onderhoud, ook in de Westhoek. Naar ons oordeel dient, om uiteenlopende redenen, niet gerekend te worden op een sterkere oriëntatie op Noord-Frankrijk, waar de groei van de beroepsbevolking ook te Duinkerke en het achterland naar verwachting groter zal zijn dan de vraag naar arbeid. De economische integratie van de kustzone zal trouwens vanaf 1977 in belangrijke mate gestimuleerd worden door de openstelling van het autosnelwegtracé van Nieuwpoort-Jabbeke. De mogelijkheden dienen uiteraard op gepaste wijze te worden aangegrepen en hier is de betekenis te onderstrepen van een ontwikkelingsorganisme als de WER vandaag en morgen de GOM.

Op langere termijn mag er natuurlijk mee gerekend worden dat de landbouwsektor qua tewerkstelling een stabilisatiepunt zal bereiken en ook die storende effecten zullen verdwijnen.

Ook de verdere stijging van de vrije tijd en vooral de spreiding van de vakantie zullen voor het kusttoerisme een stimulerend element inhouden.

Het is ongetwijfeld zo dat de jaren die voor ons liggen niet zullen behoren tot de gemakkelijkste van de na-oorlogse periode. Om de volledige werkgelegenheid te bereiken in 1980 dienen jaarlijks evenveel arbeidsplaatsen bij te komen als in de periode 1968-74. Wij zijn er echter van overtuigd dat de potentialiteiten van de kuststreek inzake toerisme en havens enerzijds, en de aantrekkingskracht van een kleine bevolkingsconcentratie als Veurne op de middelgrote industrie anderzijds het moeten mogelijk maken de huidige werklozen en de aankomende jongeren in te schakelen in de economie van het arrondissement.

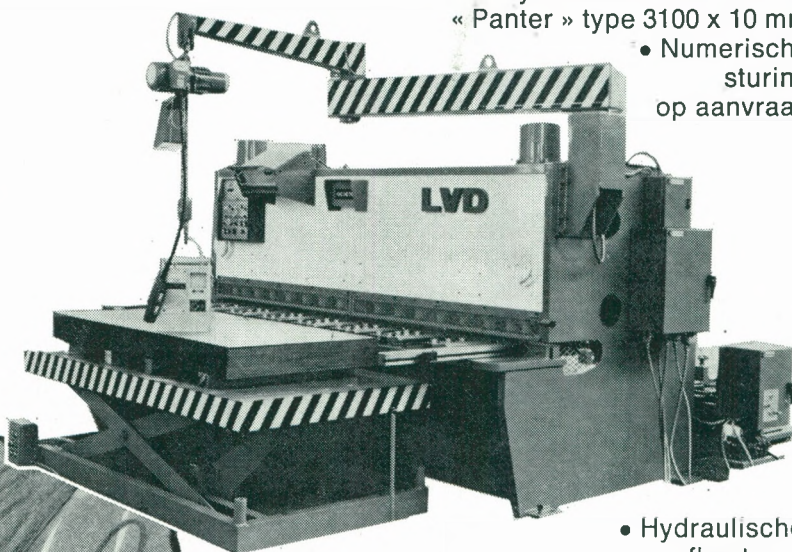
Hiertoe is echter een gunstiger conjunktuursituatie vereist dan de huidige, dient een werkgelegenheidspolitiek blijvend centraal te staan en is een geest van samenwerking voor het gestelde doel noodzakelijk.

LVD

OVERAL TER WERELD

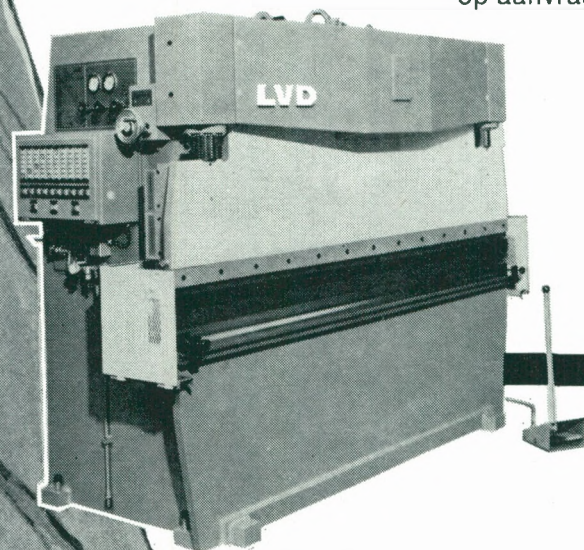
Hydraulische
en mechanische
plaatbewerkingsmachines

- Hydraulische tafelschaar
« Panter » type 3100 x 10 mm
- Numerische
sturing
op aanvraag

- Hydraulische
afkantpers
type PP-NMZ 50 T x 3000 mm

Numerische sturing
op aanvraag

Wij nodigen u uit
voor een bezoek
aan onze modern
geoutilleerde fabriek.
U belt ons op
en wij regelen
alles.

LVD

LVD Company p.v.b.a.
Nijverheidslaan 2
B - 8630 GULLEGEM (België)
Tel. (056) 41 25 81
Telex : 85.317

de regionale luchthaven kortrijk-wevelgem

WIVWB

Historiek

Wevelgem werd voor het eerst vernoemd als 'vliegveld' in 1916, toen het Duitse leger het als zodanig had aangelegd. Na de 1ste Wereldoorlog werd het door het Belgisch leger overgenomen.

Tot in 1940 funktioneerde het als militaire opleidingsschool voor jonge piloten. Tijdens de 2de Wereldoorlog werd het vliegveld opnieuw door de Duitsers bezet. Vanaf einde 1944 kwam het eerst in handen van de Geallieerden en daarna werd het overgenomen door de Belgische Luchtmacht.

In 1962 besliste het Ministerie van Landsverdediging tot de desaffektatie van het vliegveld Wevelgem als militaire basis. De definitieve overdracht gebeurde echter slechts in 1969. De Provincie West-Vlaanderen werd toen eigenares van het vliegveld Wevelgem-Bissegem.

De uitbouw, het beheer en de exploitatie van het vliegveld werd in 1970 toevertrouwd aan een nieuwe specifieke instelling: de Westvlaamse Interkommunale Vliegveld Wevelgem-Bissegem (WIVWB). Het vliegveld te Wevelgem werd aldus het eerste

luchtvaartterrein in België dat door de gewestelijke en plaatselijke Overheid beheerd werd.

Het doel van de samenwerkende vennootschap werd: de uitbating, de uitbouw en de promotie van het vliegveld Wevelgem te verzekeren als noodzakelijke economische uitrusting voor een efficiënte valorisatie van het sterk geïndustrialiseerde Zuid-West-Vlaanderen.

Ligging en mogelijkheden

Aldus ontstond een unieke combinatie.

De luchthaven heeft een enige ligging in een gewest met 300.000 inwoners, met een dynamische traditie in handel en industrie. Het terrein is gesitueerd op een knooppunt van autowegen, langsheen de spoorweg, nabij de Franse grens en in de onmiddellijke omgeving van het geplande vervoercentrum LAR.

De luchthaven is ideaal geschikt voor taxi en charter, zowel voor personen- als voor vrachtvervoer, toerisme en scholing.

Op het vliegveld zelf liggen 30 ha industriegrond, waarvan reeds 10 ha ingenomen. Er blijven nog 20 ha beschikbaar voor vliegveldgebonden activiteiten, met onmiddellijke toegang tot de startbaan.

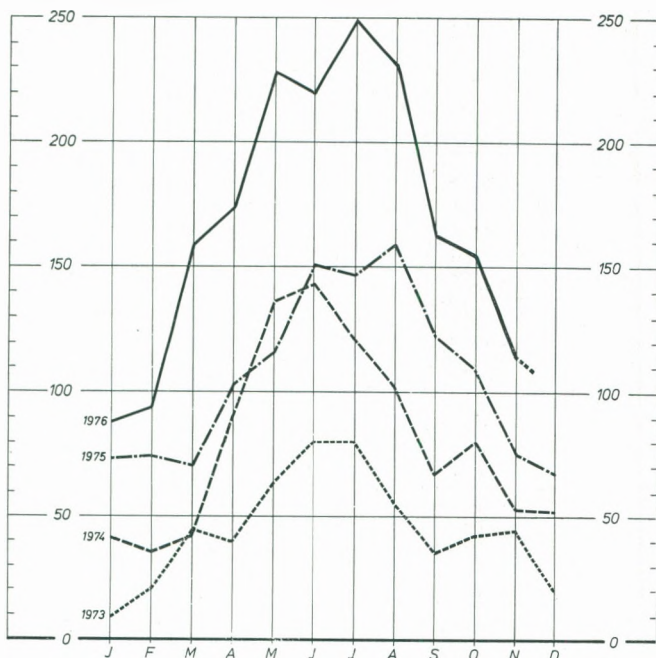
Naast het vliegveld ligt nog een uitgeruste industriezone van 70 ha. Aldus vormt Wevelgem een unieke combinatie: een regionale luchthaven voor 'General Aviation' en 100 ha vestigingsmogelijkheden voor industriële, commerciële en dienstenbedrijven.

Technische uitrusting

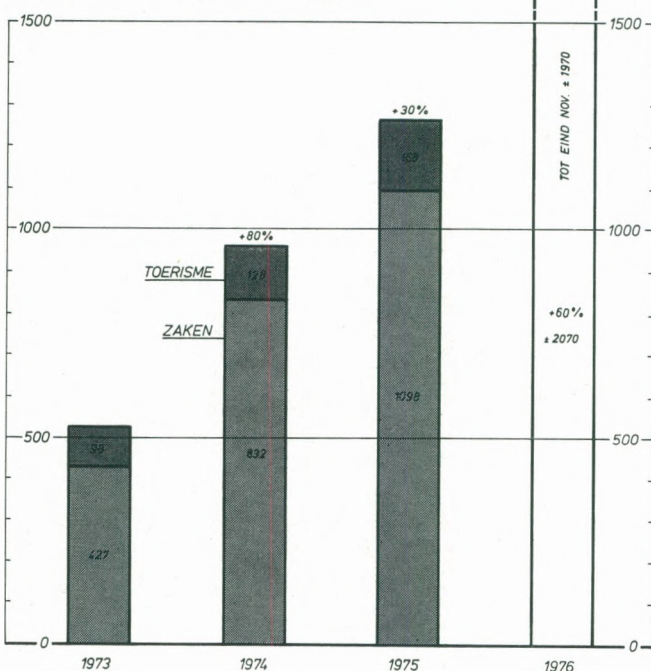
De luchthaven heeft een verharde startbaan met internationale normen (1.900 m lang en 45 m breed). Zowel de startbaan als de rolbaan werden van een officiële dag- en nachtbebakening voorzien (verlichting).

De draagkracht der startbaan laat toe vliegtuigen als B 737, Viscount, CL 44, DC 3, DC 4, DC 6, Convair, Caravelle, en andere met een volle lading te laten opstijgen of landen.

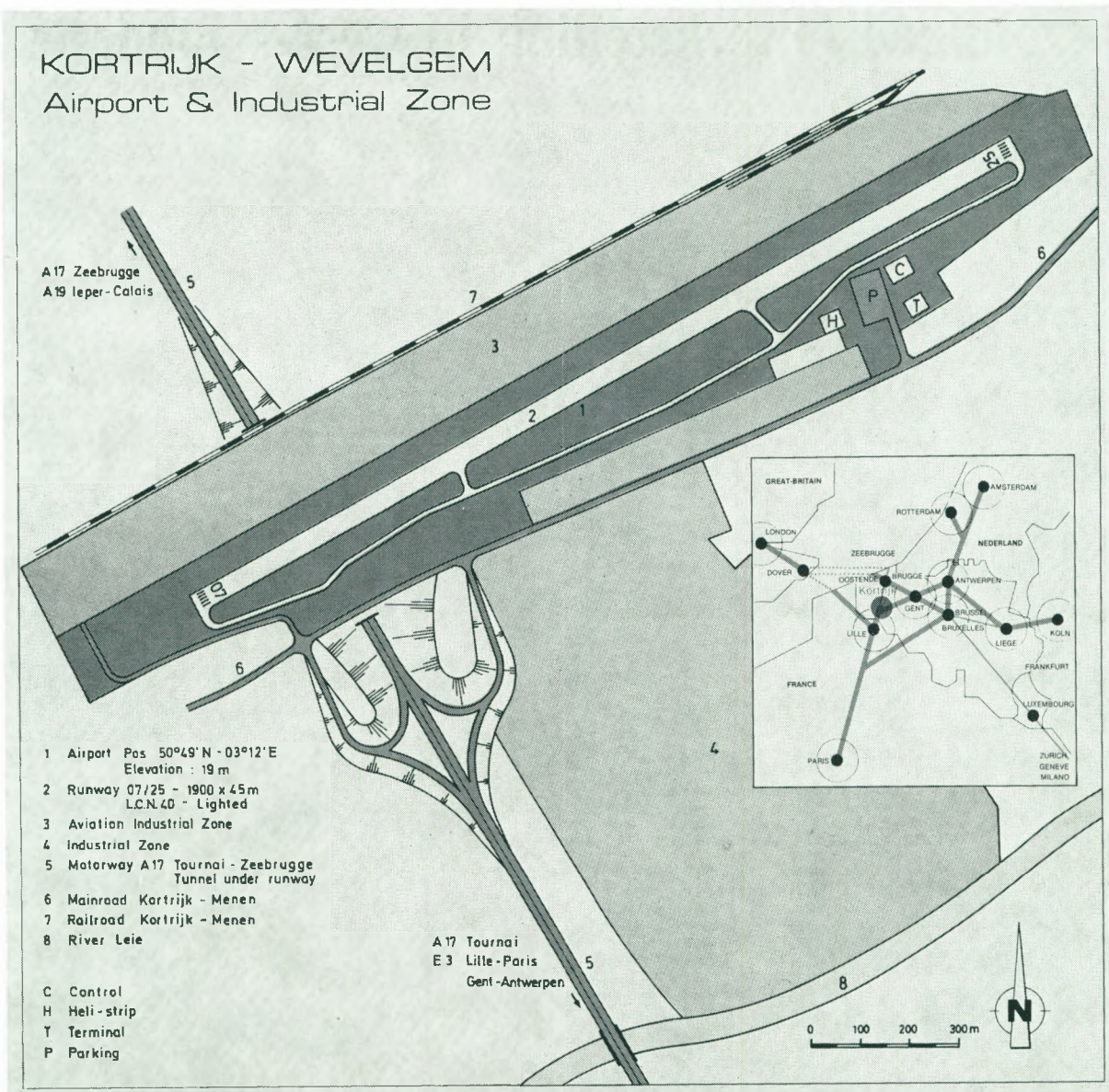
Vliegveld Wevelgem-Bissegem
Maandoverzicht internationale vluchten

Vliegveld Wevelgem-Bissegem
Jaaroverzicht internationale vluchten

KORTRIJK - WEVELGEM Airport & Industrial Zone

Op de controletoren werd moderne apparatuur geïnstalleerd als radio, peilingmeter of gonio, bandrekorder, teleks, meteorinstrumenten en andere. De luchthaven is als internationaal luchtvaartterrein erkend en bezit een bestendige douanepost. Er kan brandstof getankt worden, taksvrij voor buitenlandse vluchten, voor schroefvliegtuigen en turbine- of jettostellen.

Een nieuw kafeteria-restaurant 'Terminal' zorgt voor een aangename sfeer en een goede culinaire service.

Een weerstation van het KMI werd geïnstalleerd.

De luchthaven wordt iedere dag van het jaar ter beschikking gesteld tussen 08.00 uur en zonsondergang. Zakenvluchten kunnen op aanvraag vanaf zonsopgang. Dit betekent dat het in 1975 mogelijk was gedurende ongeveer 4.000 uren (gemiddeld 11 uur per dag) op Wevelgem te vliegen. Recent werd de toelating bekomen en een procedure uitgewerkt om avondvluchten tot 22.00 uur toe te laten.

In verschillende gemeenschappelijke en private vliegtuigloodsen zijn reeds een 40-tal zaken- en toerismevliegtuigen gestald. Dit vliegtuigen- en loodsenpark groeit gestadig aan.

Reeds van belang...

In 1975 werden er in totaal 22.514 vliegtuigbewegingen

en 43.420 passagiersbewegingen genoteerd. Het valt op hoe vooral het aantal internationale vluchten toeneemt te Wevelgem. In 1975 waren er 1.266 internationale vliegtuigen en 3.545 passagiersbewegingen.

Voor 1976 zullen deze cijfers oplopen tot respectievelijk 2.000 en 5.000 (+ 50 %).

Een twintigtal landen, in- en buiten Europa gelegen, werden reeds rechtstreeks met Kortrijk-Wevelgem verbonden : Canada, Finland, Zweden, Noorwegen, Italië, Tunesië, Algerië, Oostenrijk ...

Niet uit het oog te verliezen is de in- en uitvoer van allerhande vliegtuigen. Einde 1976 bedroeg dit aantal ongeveer 75 eenheden.

Belangrijke inspanningen worden gedaan om verdere activiteiten te stimuleren en vooral om vrachtvervoer aan te trekken.

Besluit

Zuid-West-Vlaanderen is erkend en aanvaard als een belangrijke groeipool in het Vlaamse land. Een moderne verkeersinfrastructuur, waartoe een regionale luchthaven behoort, is hierbij van het allereerste belang. Zowel de beleidsverantwoordelijken als de bedrijfs wereld zien in de luchthaven een niet meer weg te denken instrument bij de promotie en de uitbouw van het gewest.

bezoldigde tewerkstelling in west-vlaanderen,

Bedrijfstakken	Prov. West-Vlaand.			Arr. Brugge			Arr. Diksmuide			Arr. Ieper		
	M	V	Tot.	M	V	Tot.	M	V	Tot.	M	V	Tot.
Landbouw, bosbouw, visserij	2.326	393	2.719	895	34	929	66	23	89	203	48	251
Vaste brandstoffen + cokesovens	202	1	203	202	1	203	—	—	—	—	—	—
Aardolieraffinaderijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elektr., gas, warmte, water	2.208	122	2.330	699	36	735	51	—	51	116	4	120
Winning en verwerking metalen	7.455	313	7.768	104	4	108	—	—	—	4	—	4
Winn. en vervaard. niet-metalen	5.905	447	6.352	1.443	37	1.480	195	5	200	375	9	384
Chemische industrie	1.655	230	1.885	291	30	321	6	1	7	52	32	84
Metaalproducten	5.474	621	6.095	894	207	1.101	135	8	143	196	6	202
Machines	12.164	987	13.151	6.108	592	6.700	157	14	171	2.312	99	2.411
Elektrotechnische industrie	5.019	5.559	10.578	2.555	3.317	5.872	—	—	—	77	166	243
Transportmiddelen	5.870	952	6.822	2.631	288	2.919	13	—	13	297	495	792
Fijnmechanische + optische industrie	114	37	151	30	2	32	3	—	3	—	—	—
Voeding	7.630	2.635	10.265	1.416	407	1.823	453	252	705	668	386	1.054
Drank	1.648	167	1.815	712	61	773	77	16	93	131	10	141
Tabak	89	319	408	9	120	129	21	71	92	10	20	30
Textiel	18.392	10.968	29.360	349	303	652	102	118	220	267	323	590
Leder	147	327	474	21	159	180	—	—	—	4	16	20
Schoenen + kleding	1.556	11.753	13.309	186	1.318	1.504	22	345	367	147	1.739	1.886
Houtindustrie + houten meubelen	12.502	2.207	14.709	1.924	518	2.442	287	64	351	881	152	1.033
Papier	324	255	579	63	76	139	—	—	—	44	47	91
Drukkerij	1.930	701	2.631	674	217	891	14	5	19	102	34	136
Rubber + plastic	1.527	485	2.012	39	7	46	—	—	—	6	—	6
Diversen	979	725	1.704	33	31	64	163	30	193	9	3	12
Bouwnijverheid	27.907	632	28.539	7.262	140	7.402	959	10	969	2.648	71	2.719
Handel	15.261	10.221	25.482	3.454	2.776	6.230	394	152	546	786	502	1.288
Hotel, restaurant, café	3.923	4.421	8.344	1.318	1.367	2.685	18	29	47	131	153	284
Reparatie	2.480	212	2.692	669	60	729	60	7	67	258	20	278
Vervoer + verkeer	14.120	1.763	15.883	3.481	449	3.930	411	30	441	862	87	949
Bank-, krediet en verzekeringswezen	3.532	1.516	5.048	860	441	1.301	79	16	95	193	47	240
Dienstverlening + verhuur	1.997	2.357	4.354	708	800	1.508	26	36	62	65	92	157
Overheid + onderwijs	28.989	17.354	46.343	9.281	5.145	14.426	812	615	1.427	2.157	1.384	3.541
Diversen	7.914	18.189	26.103	2.836	5.644	8.480	115	577	692	763	1.549	2.312
Algemeen totaal	201.239	96.869	298.108	51.147	24.587	75.734	4.639	2.424	7.063	13.764	7.494	21.258

30 juni 1975

Bron : R.S.Z.

Arr. Kortrijk			Arr. Oostende			Arr. Roeselare			Arr. Tielt			Arr. Veurne		
M	V	Tot.	M	V	Tot.	M	V	Tot.	M	V	Tot.	M	V	Tot.
201	73	274	392	7	399	183	122	305	161	80	241	225	6	231
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
695	46	741	324	12	336	193	18	211	25	1	26	105	5	110
6.170	279	6.449	—	—	—	1.177	30	1.207	—	—	—	—	—	—
2.298	262	2.560	317	18	335	952	99	1.051	253	12	265	72	5	77
386	120	506	876	35	911	41	10	51	3	2	5	—	—	—
2.241	232	2.473	172	14	186	1.011	77	1.088	633	28	661	192	49	241
1.603	108	1.711	220	12	232	1.177	75	1.252	393	80	473	194	7	201
1.468	944	2.412	19	3	22	810	1.105	1.915	86	24	110	4	—	4
338	52	390	572	11	583	1.870	92	1.962	60	3	63	89	11	100
49	4	53	20	24	44	12	6	18	—	—	—	—	1	1
1.063	310	1.373	498	378	876	2.595	599	3.194	607	147	754	330	156	486
268	26	294	63	12	75	318	34	352	79	8	87	—	—	—
47	97	144	—	—	—	—	2	2	2	—	2	—	9	9
13.761	7.538	21.299	320	172	492	1.711	1.058	2.769	1.741	1.359	3.100	141	97	238
48	26	74	2	16	18	10	56	66	62	54	116	—	—	—
354	3.637	3.991	41	524	565	655	2.652	3.307	137	1.389	1.526	14	149	163
3.499	550	4.049	262	19	281	3.592	575	4.167	1.678	215	1.893	379	114	493
160	60	220	4	13	17	42	42	84	11	17	28	—	—	—
477	175	652	139	46	185	406	154	560	102	68	170	16	2	18
602	143	745	28	2	30	394	211	605	456	122	578	2	—	2
539	254	793	58	55	113	162	350	512	14	2	16	1	—	1
6.991	172	7.163	3.254	101	3.355	3.564	68	3.632	1.896	33	1.929	1.333	37	1.370
5.091	3.065	8.156	2.083	1.597	3.680	2.129	1.261	3.390	698	419	1.117	626	449	1.075
361	417	778	1.501	1.338	2.839	159	213	372	31	41	72	404	863	1.267
675	50	725	252	32	284	364	28	392	124	9	133	78	6	84
2.808	390	3.198	4.284	572	4.856	1.409	108	1.517	459	57	516	406	70	476
1.307	584	1.891	392	179	571	441	186	627	134	27	161	126	36	162
573	593	1.166	272	406	678	189	147	336	66	70	136	98	213	311
5.447	4.191	9.638	5.524	2.182	7.706	2.540	2.063	4.603	1.059	927	1.986	2.169	847	3.016
1.486	3.981	5.467	1.376	2.557	3.933	862	2.305	3.167	181	705	886	295	871	1.166
61.006	28.379	89.385	23.265	10.337	33.602	28.968	13.746	42.714	11.151	5.899	17.050	7.299	4.003	11.302

HOE GROOT WAS DE RECESSIE IN WEST-VLAANDEREN ?

De Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) publiceerde onlangs gegevens betreffende de bezoldigde werkgelegenheid op het einde van 1975.

Het is bekend dat de gevolgen van de conjunctuurinzinking pas tijdens de tweede helft van 1974 duidelijk zijn geworden in de cijfers van de werkgelegenheid en de werkloosheid. Dit blijkt ook uit de cijfers van de RSZ.

Volgens de gegevens van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid was de totale bezoldigde werkgelegenheid in de periode juni 1974-september 1974 nog stijgend in alle provincies ; hierbij valt wel op te merken dat de statistiek van de RSZ ook de gedeeltelijke werklozen meetelt, die immers nog door een arbeidsovereenkomst met hun werkgever verbonden zijn. Ook in de industrie werd nog in alle provincies, behoudens Luxemburg, een lichte toename van het aantal bezoldigden genoteerd in de periode juni-september 1974.

Het is vanaf september 1974 dat de teruggang van de economie geleid heeft tot dalende werkgelegenheid en stijgende werkloosheidscijfers. In de herfst van 1975 is een heropleving van de economische activiteit begonnen, die echter duidelijk nog is gebeurd zonder de aantrekking van nieuwe arbeidskrachten.

Door het Westvlaams Economisch Studiebureau werd een korte vergelijkende ontleding gemaakt van de evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in de periode september 1974-september 1975 en de periode september 1975-december 1975.

Eind september 1975 waren er in West-Vlaanderen in totaal 298.166 bezoldigden tewerkgesteld tegenover 304.378 eind september 1974. In de periode september 1974-september 1975 was er derhalve een daling van ongeveer 6.200 eenheden, dit is 2,0 %. In het Rijk bedroeg de vermindering 2,4 %. In de provincies Luxemburg (+ 3,1 %) en Limburg (+ 0,3 %) was er, volgens de gegevens van de RSZ, nog een lichte aangroei en in de provincie Namen (— 0,3 %) was de daling zeer gering ; in de overige provincies was de daling groter dan in West-Vlaanderen, namelijk Brabant (— 2,2 %), Antwerpen (— 2,8 %), Luik (— 2,9 %), Oost-Vlaanderen (— 3,4 %) en Henegouwen (— 3,4 %).

De conjunctuurinzinking heeft in alle provincies geleid tot een vermindering van het arbeidseffektief in de nijverheid. In de handels- en dienstensektor was er nog overall groei en in het bouwbedrijf was de evolutie nogal uiteenlopend.

In de nijverheid werd er tijdens de periode september 1974-september 1975 gemiddeld voor het Rijk een daling genoteerd van 7,7 %. Ook in West-Vlaanderen bedroeg de daling 7,7 %, wat in absolute cijfers sloeg op circa 10.950 arbeidsplaatsen. Er waren drie provincies waar de procentuele vermindering geringer was dan in West-Vlaanderen, namelijk Limburg (— 1,9 %), Luxemburg (— 4,4 %) en Luik (— 6,5 %) ; de procentuele daling was groter in de provincies Antwerpen (— 7,8 %), Namen (— 8,1 %), Henegouwen (— 8,3 %), Oost-Vlaanderen (— 8,9 %) en Brabant (— 9,4 %).

In de handels- en dienstensektor steeg de bezoldigde werkgelegenheid in de periode september 1974-september

1975 in West-Vlaanderen met ruim 3.600 eenheden of 2,8 % tegenover gemiddeld 1,4 % voor het Rijk.

In de provincies Luxemburg (+ 6,2 %), Limburg (+ 4,3 %) en Namen (+ 3,9 %) werd een hoger groeipercentage bereikt.

In het bouwbedrijf was er in West-Vlaanderen een aangroei van iets meer dan 1.000 eenheden of 3,8 %. In het Rijk was er een daling van 1,4 %. De provincies Antwerpen (+ 2,6 %), Oost-Vlaanderen (+ 1,3 %) en Luxemburg (+ 1,2 %) noteerden eveneens een aangroei, die echter relatief geringer was dan in West-Vlaanderen ; in de provincie Namen was er een stabilisatie en elders een daling.

De herleving van de conjunctuur in de herfst van 1975 komt niet tot uiting in stijgende tewerkstellingscijfers.

Tussen september 1975 en december 1975 daalde het aantal bezoldigden in West-Vlaanderen nog met bijna 3.800 eenheden of 1,3 %. In het Rijk bleef de daling beperkt tot 0,5 %. West-Vlaanderen kwam hier in de rangorde van de provincies op de laatste plaats. In de provincies Brabant (+ 0,3 %) en Limburg (+ 0,1 %) was er zelfs een lichte aangroei ; de vermindering bedroeg 1,2 % in de provincie Luik, 1,1 % in Henegouwen, 0,8 % in Oost-Vlaanderen, 0,7 % in Antwerpen en 0,6 % in de provincies Luxemburg en Namen. Er valt op te merken dat bij de interpretatie van de cijfers voor de periode september-december rekening is te houden met een normale daling van de werkgelegenheid door seizoeninvloeden ; dit laatste is zeer duidelijk voor het bouwbedrijf, waar er in alle provincies een vermindering is te noteren voor de periode september-december 1975. Voor West-Vlaanderen is ook speciaal de toeristische activiteit te vermelden, zoals verder nog wordt toegelicht.

In de nijverheid was er in de periode september-december 1975 nog in alle provincies een daling, behoudens in Luxemburg (stabilisatie). De situatie was voor West-Vlaanderen hier nog relatief gunstig, met een vermindering van 1.660 eenheden of 1,3 % tegenover gemiddeld 1,6 % in het Rijk ; behoudens Luxemburg (stabiel) en Limburg (— 0,2 %) werd in alle andere provincies een grotere daling genoteerd dan in West-Vlaanderen, namelijk een daling van 1,4 % in de provincies Antwerpen en Namen, 1,7 % in Brabant en Oost-Vlaanderen, 2,0 % in de provincie Luik en 2,3 % in Henegouwen.

Ook voor het bouwbedrijf was de evolutie in West-Vlaanderen tussen september en december 1975 betrekkelijk gunstig met een daling van nagenoeg 500 eenheden of 1,7 % tegenover 2,7 % in het Rijk ; de daling was minder groot in de provincies Antwerpen (— 0,7 %) en Limburg (— 1,5 %).

De globaal minder gunstige evolutie van de werkgelegenheid in West-Vlaanderen in vergelijking met de andere provincies voor de periode september-december 1975 is veroorzaakt door de grote seizoen gevoeligheid van de toeristische activiteit. Tussen september en december 1975 daalde de bezoldigde werkgelegenheid in de handels- en dienstensektor in West-Vlaanderen met ongeveer 1.600 eenheden of 1,2 %. In het Rijk was er een aangroei van 0,5 % en benevens in West-Vlaanderen werd ook in de provincies Antwerpen (— 0,2 %) en Luxemburg (— 0,4 %) enige daling genoteerd.

De seizoen gevoeligheid van de werkgelegenheid in de toeristische activiteit komt het duidelijkst naar voren uit de

cijfers van de branche ' maaltijden-, dranken- en logiesverstreckende bedrijven '. In deze branche, waar de trend van de werkgelegenheid nog opwaarts is gericht, is er in West-Vlaanderen telkenjare buiten het toeristisch seizoen een duidelijke daling van de werkgelegenheid. Onderstaande cijfers geven hiervan een beeld :

	Juni	September	December
1973	7.831	7.059	5.455
1974	8.057	7.442	5.851
1975	8.344	7.660	6.292

Indien de branche ' maaltijden-, dranken- en logiesverstreckende bedrijven ' buiten beschouwing wordt gelaten, dan is de evolutie van de werkgelegenheid in de handels- en dienstensektor in West-Vlaanderen tijdens september-december 1975 nog iets ongunstiger (— 0,2 %) dan gemiddeld in het Rijk (+ 0,6 %), maar de afwijking wordt in hoge mate gereduceerd. Op te merken valt trouwens dat de seizoentewerkstelling in het toerisme ook waar te nemen valt in de kleinhandel en in andere branches van de handels- en dienstensektor.

Globaal mag gezegd worden dat de terugloop van de tewerkstelling in West-Vlaanderen in vergelijking met de andere provincies er kleiner is ; de sterke seizoen gevoeligheid van de toeristische sektor is evenwel een aspekt dat speciale aandacht vraagt.

WEST-VLAANDEREN INVESTEERT RELATIEF STERK IN DE TEXTIEL- EN DE HOUTNIJVERHEID

In het mei-nummer van 1976 van het Statistisch Tijdschrift verscheen een analyse van de industriële investeringen per provincie tijdens de periode 1970-74.

Het totaal van de investeringen in de industrie van West-Vlaanderen, uitgedrukt in prijzen van 1970, beliep voor de jaren 1970-74 33,6 miljard frank of 9,2 % van het totaal van het Rijk ; in het bouwbedrijf beliepen de investeringen 4,2 miljard frank en werd een aandeel in het Rijk bereikt van 12,0 %.

Het Westvlaams Economisch Studiebureau vestigt er de aandacht op dat de structuur van het bedrijfsleven in West-Vlaanderen betrekkelijk sterk gericht is op minder kapitaalintensieve activiteiten en dat dit het globaal investeringsniveau derhalve beïnvloedt.

De omvang van de investeringen, uitgedrukt in prijzen van 1970, was tijdens de jaren 1970-74 in West-Vlaanderen het grootst in de sectoren : non-ferro en de metaalverwerkende nijverheid en scheepsbouw, met 9,8 miljard fr., textielnijverheid, met 7,1 miljard fr., hout- en meubelnijverheid, met 5,2 miljard fr. en voedingsmiddelen, drank en tabak, met 4,8 miljard fr.

Een relatief groot aandeel in de totale investeringen van het Rijk neemt West-Vlaanderen op voor de hout- en meubelnijverheid (33,3 %), de textielnijverheid (31,0 %) en de kledings- en schoennijverheid (19,3 %). Te wijzen valt zeker op het permanent hoge en stijgend investeringsvolume in de textielnijverheid in West-Vlaanderen, waar tijdens 1972-74 gemiddeld 1,6 miljard per jaar werd geïnvesteerd ; in de andere textielprovincie Oost-Vlaanderen, die circa

**er wordt beweerd
dat ook de hel met vijf wordt verwarmd.
omdat ze daar duivels knap zijn als het om vuur gaat.**

bijna zo knap zijn ze als onze bedrijfsleiders die de fantastische VIF-ketel plaatsen om hun bedrijfsafval gratis te verwerken tot nuttige energie.

VIF

de fantastische speciaalketel voor om het even welke brandbare afval van grote, middelgrote en kleinere bedrijven.

VYNCKE

pvba vyncke warmtetechniek
gentsesteenweg 224
b-8730 harelbeke
telefoon (056) 71 14 56
telex 85 416 vyncke b

vraag onze technische brochure en prijslijst.
vuur wordt immers duur.

industriële warmtetechniek

α 76/1

45 % werknemers meer tewerkstelt in deze bedrijfstak dan West-Vlaanderen, lagen de investeringen tijdens 1972-74 slechts 20 % hoger dan in West-Vlaanderen. Grosso-modo een gelijkaardige vaststelling kan worden gemaakt voor de hout- en meubelnijverheid. Voor de kledings- en schoennijverheid is het investeringsvolume dalend, vooral door de slechte gang in de schoennijverheid ; toch is het investeringsvolume in West-Vlaanderen relatief groot indien vergeleken wordt met de andere provincies.

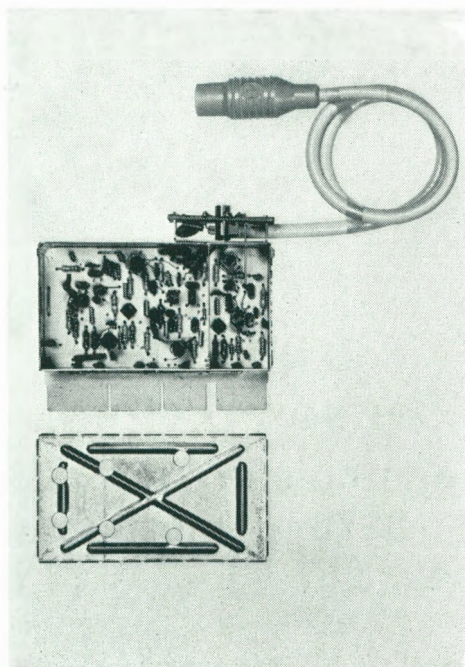
Vooraf in de chemische en aanverwante nijverheid wordt in West-Vlaanderen weinig geïnvesteerd ; het aandeel van West-Vlaanderen in de totale investeringen in het Rijk bedraagt voor de jaren 1970-74 amper 2,0 %.

Hoewel de sektor ijzer- en staalnijverheid, non-ferrometalen, metaalverwerkende nijverheid en scheepsbouw in West-Vlaanderen in absolute cijfers het grootste investeringsvolume kent, haalt West-Vlaanderen slechts 7,0 % van het Rijk ; de staalnijverheid, die het leeuwenaandeel van de investeringen voor zijn rekening neemt, komt niet voor in West-Vlaanderen. In deze sektor komen ook vrij grote schommelingen voor in de omvang van de investeringen.

De metaalverwerkende nijverheid is sinds verschillende jaren de sektor met het grootste investeringsvolume in West-Vlaanderen. Het aandeel in het geheel van de industriële investeringen in West-Vlaanderen is echter in de jongste jaren gedaald, namelijk van 35,5 % in 1970 tot 27,5 % in 1974 ; in deze periode was het aandeel stijgend van de textielnijverheid (van 17,3 % tot 22,0 %), de hout- en meubelnijverheid (van 13,5 % tot 15,4 %), de sektor voeding, drank en tabak (van 12,2 % tot 16,9 %) en de keramische nijverheid (van 5,0 % tot 7,8 %). Voor kleding en schoenen was er een vrij aanzienlijke daling van het aandeel in de investeringen (van 4,5 % tot 2,7 %) evenals voor chemie en aanverwante (van 7,5 % tot 4,2 %).

Top-technologie

BARCO ADR-TUNER

In het kader van het opzoekingswerk bij Cobar Barco electronic nv te Kortrijk werd een speciale tuner uitgewerkt die de antenne- en teledistributieontvangst verbetert.

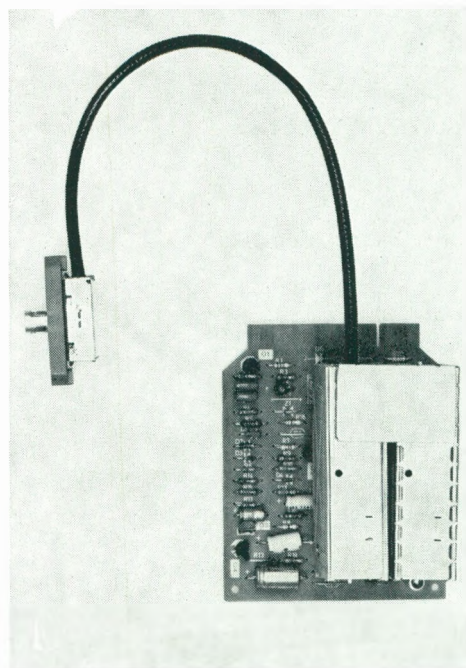
De ADR-tuner werd door Barco ontwikkeld voor optimale ontvangst van programma's via antenne en via Tele-distributiekabel, zonder dat hiervoor een converter nodig is.

TV-toestellen die met deze tuner zijn uitgerust kunnen alle antenneprogramma's ontvangen waarvoor ze zijn voorzien. Op kabel-TV blijft het volledige bedieningscomfort behouden, ook bij toestellen met draadloze afstandsbediening, zonder dat er een convertorkastje bovenop dient te worden geplaatst.

Uniek is dat bezitters van een Barco TV der laatste jaren hun TV kunnen laten na-uitrusten. Dit is een reëel voordeel van de volledig modulaire opvatting van Barco TV's.

Alle vroegere Barco TV's met diodegeschakelde VHF tuners, kunnen dank zij het modulaire systeem worden na-uitgerust met een ADR-tuner : ontvangst via antenne en via teledistributie zonder converter.

Huidige Barco TV's uitgerust met een ADR-tuner, kunnen zonder enige wijziging zowel worden aangesloten op antenne als op teledistributie, zonder dat hiervoor een converter nodig is.

WEST-VLAANDEREN BLIJFT BENEDEN NATIONAAL INKOMENSGEMIDDELDE

De publikatie van de ' Fiskale statistiek van de inkomens, aanslagjaar 1974 — inkomen van 1973 ' door het Nationaal Instituut voor de Statistiek biedt aan het Westvlaams Economisch Studiebureau de gelegenheid de aandacht te vestigen op enkele markante gegevens inzake de relatieve positie van de diverse provincies en van de Westvlaamse arrondissementen.

De provincie West-Vlaanderen had in 1963 een belastbaar inkomen per belastingplichtige dat slechts

HEBT U EEN PROBLEEM MET

Bevoorrading van uw personeel
voor wat betreft DRANKEN en VOEDING.

TELEFONEER ONS

SCHRIJF ONS

Wij zijn specialisten inzake verkoopsautomaten
voor grote en kleine bedrijven, burelen enz...

AUTOMATEN VOOR :

verse koffie

chocolademelk

limonaden

chocolade

patisserie

sandwichen

sigaretten

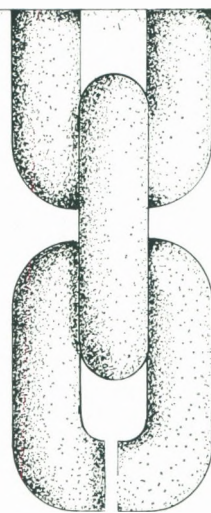

Delputte Automatic Company

Kuurnesteenweg 44

8500 KORTRIJK

Tel. : 056/21.10.53

**één keten van
mogelijkheden**

ontwerpbureau.

fotogravure

offset

rotatie

typo

informatie kost je niks

**drukkerij
sansen p.v.b.a.
gasthuisstraat 19-23
8970 poperinge
bel: 057/33 40 16 (3 l.)**

84,4 % bedroeg van het rijksgemiddelde. In 1973 was de verhouding gestegen tot 94,2 %. West-Vlaanderen steeg in de rangorde van de provincies van de 8ste of voorlaatste naar de 6de plaats. In 1963 was de afstand tussen de provincie met het hoogste gemiddeld inkomen en de provincie met het laagste gemiddeld inkomen aanzienlijk groter dan in 1973 ; de index van het inkomen uitgedrukt ten aanzien van het rijksgemiddelde varieerde in 1963 van 122,6 tot 83,1 en in 1973 nog slechts van 115,7 tot 85,4. Brabant behoudt nog steeds de eerste plaats in de rangorde. Antwerpen heeft de provincie Luik van de tweede plaats verdrongen, Namen behield de 4de plaats en Henegouwen is van de 5de plaats afgeleden naar de 7de plaats en wordt thans voorafgegaan door Oost-Vlaanderen (voorheen 7de) en door West-Vlaanderen (voorheen 8ste) ; Luxemburg dat in 1963 op de 6de plaats kwam, is teruggevallen naar de laatste plaats en Limburg is van de laatste naar de 8ste plaats gestegen.

Voor West-Vlaanderen valt te wijzen op een opmerkelijke verbetering van de positie van de arrondissementen Brugge (van 18de naar 8ste plaats), Kortrijk (van 23ste naar 10de plaats), Roeselare (van 32ste naar 13de plaats) en Tielt (van 42ste naar 25ste plaats). De arrondissementen Veurne (21ste plaats) en Ieper (41ste plaats) bleven op dezelfde plaats in de rangorde van de arrondissementen en het arrondissement Diksmuide kwam van de laatste naar de voorlaatste plaats. Het arrondissement Oostende is echter van de 13de naar de 16de plaats afgeleden.

De achterstand ten opzichte van het gemiddelde van het Rijk is voor alle Westvlaamse arrondissementen verminderd, voor sommige arrondissementen in zeer aanzienlijke mate en voor het arrondissement Oostende in uiterst beperkte mate :

Gemiddeld inkomen per aangifte, inkomen Rijk = 100

	Jaar 1963	Jaar 1973
Arrondissement Brugge	89,7	99,4
Kortrijk	87,4	97,4
Roeselare	80,7	95,7
Oostende	91,5	93,8
Veurne	88,3	92,0
Tielt	72,1	90,5
Ieper	74,6	82,1
Diksmuide	67,4	79,7
West-Vlaanderen	84,4	94,2
Westhoek	74,2	83,1

Er is nog steeds geen enkel Westvlaams arrondissement waar het niveau van het rijksgemiddelde wordt bereikt, maar de afwijking is bijzonder gering geworden voor het arrondissement Brugge. Duidelijk is ook de vooruitgang voor de Westhoek (van 74,2 % tot 83,1 %).

De vooruitgang voor West-Vlaanderen is ook aangetast door de recessie van 1974-75 ; gegevens over de inkomens zijn niet beschikbaar voor de jongste jaren. Dat de relatieve positie inmiddels niet wezenlijk werd aangetast, kan worden geïllustreerd met vergelijkende cijfers inzake werkloosheid. In 1963 droeg West-Vlaanderen 13,8 % van de volledige werkloosheid van het Rijk ; tijdens het jaar 1973 was dit

aandeel gedaald tot 7,5 % en tijdens de depressiejaren 1975-76 is het aandeel nooit hoger gestegen dan tot 8,9 %. Eind september 1976 bedroeg het aandeel 7,9 %. Wel wordt West-Vlaanderen blijvend gekonfronteerd met een relatief grote gedeeltelijke werkloosheid, medebepaald door de sterke vertegenwoordiging van sectoren zoals het toerisme en het bouwbedrijf. In 1963 had West-Vlaanderen 15,6 % van de gedeeltelijke werkloosheid van het Rijk ; dit aandeel was sindsdien enigermate gedaald tot 11 à 12 % omstreeks 1971-72 en bedraagt thans opnieuw circa 15 %.

HERVORMING VAN DE TOERISTISCHE INDEX KUST EN ACHTERLAND VAN HET WES

Sedert 1962 wordt door het Westvlaams Economisch Studiebureau gedurende elk seizoen een toeristische index opgemaakt, die een weerspiegeling moet vormen van de evolutie van de toeristische activiteit van de Belgische Kust en haar Achterland.

De toeristische index is een meetinstrument dat via de meting van vele facetten van het toeristisch leven een synthetisch beeld poogt te brengen van het verloop van de toeristische activiteit van de Kust en Achterland.

Het van dichtbij volgen van de vraagontwikkeling is ongetwijfeld de voornaamste reden voor het ontwerpen van de toeristische index WES. Daarnaast belicht de toeristische index het toerisme uit meerdere hoeken, waardoor het mogelijk is structurele wijzigingen op de voet te volgen. De WES-index geeft reeds 3 weken na het einde van elke seizoenmaand (mei-september) een overzicht van de toeristische activiteit, hetgeen bij de officiële logeernachtencijfers van het NIS pas veel later geschiedt. Daarenboven hebben deze NIS-gegevens enkel betrekking op de overnachtingen waarbij het NIS ieder jaar met toenemende moeilijkheden gekonfronteerd wordt.

Sinds het tot stand komen van de WES toeristische index in 1962 hebben zich aanzienlijke wijzigingen in de toeristische sektor voorgedaan. In dit licht achtte het WES het wenselijk de toeristische index aan te passen aan de gewijzigde omstandigheden en zelfs nog uit te breiden.

De opbouw van de vernieuwde toeristische index is gebaseerd op talloze contacten met de privé-ondernemingen en de officiële instanties (diensten voor toerisme, gemeentelijke overheid, enz.) die zich inlaten met het toerisme. Deze instellingen en ondernemingen verstrekken hun informatie op vrijwillige basis.

De vernieuwde toeristische index omhelst vijf pijlers van het toeristisch leven, namelijk de activiteit in de logiesverstrekkende inrichtingen, de verkeersdrukte, de activiteit van de handelsinrichtingen, de instellingen met rekreatief karakter en de openbare nutsvoorzieningen.

De logiessector omvat het hotelwezen, de verhuring van appartementen en villa's, de inrichtingen voor sociaal toerisme, de kampings en de vakantiekolonies.

Bij deze logiesverstrekkende inrichtingen werd gestreefd naar het verkrijgen van exakte cijfergegevens door middel van rechtstreekse informatie bij de betreffende ondernemingen, die op vrijwillige basis hun informatie doorspelen. Zeer vele nieuwe medewerkers werden dit jaar in de index betrokken.

Op het vlak van de meting der verkeersdrukte wordt

INDUSTRIEPARK — POPERINGE

er is nog plaats voor u

industriepark van
nationaal belang
rechtstreeks aangesloten op
frans autowegennet

INFO STADSBESTUUR POPERINGE

tel. 057/334081

W.I.E.R. - BRUGGE

tel. 050/338128

Sinds 1919

voor eigen mensen

door eigen mensen

DE KORTRIJKSE VERZEKERING NV

Zetel en kantoren : KORTRIJK

Lange Steenstraat 20

Lekkerbeetstraat 3

Tel. (056) 21.16.91

Bijhuis te BRUGGE, Garenmarkt 6

Tel. (050) 33.24.40

Inspekties over het ganse Vlaamse landsgedeelte.

De Vlaamse verzekeringsmaatschappij die U en uw provincie best kent.

naast de bestaande posten, namelijk de verkeersdrukte op de Westvlaamse toeristische wegen, de trafiek op de NMBS en de NMVB, de zeevaart- en luchtvaartlijnen met Groot-Brittannië, gestreefd naar de opname van enkele nieuwe indicatoren, namelijk het aantal verkeersongevallen aan de kust, de oproepen tot bijstand bij autopech en de activiteit van de ondernemingen die autocartrips organiseren vanuit de Kust.

De activiteit van de handelsinrichtingen wordt gemeten via de omzet van een aantal winkelbedrijven, het aanbod van vreemde deviezen bij de banken, de benzineverkoop en de dagbladendistributie. Ten aanzien van de openbare nutsvoorzieningen wordt naast de evolutie van waterverbruik en het telefoonverkeer de opname bestudeerd van het opgehaalde huisvuil in de badplaatsen, het aantal mondelinge informaties verstrekt door de dienst van toerisme en het aantal opgenomen patiënten in de kustziekenhuizen.

De recreatieve sektor vormt een volledig nieuwe pijler in de toeristische index. Hierbij zullen in principe volgende posten in beschouwing worden genomen : het bezoek aan grote parken met een ontspannend en/of edukatief karakter, het bezoek aan zwembaden, musea, midget-golf evenals de havenrondvaarten.

De opnamen van een groot aantal nieuwe componenten evenals de uitbreiding van de bestaande componenten noodzaakt talloze kontakten en doet beroep op de goodwill van de privé-ondernemingen en overheidsinstellingen. Gezien de noodzaak aan vergelijkbare gegevens van het voorgaande jaar zal de verruimde toeristische index pas vanaf 1977 volledig operationeel worden.

DE TOELEVERING IN DE KIJKER

1. De nieuwe toeleveringsbeurzen

Als werkmethode in een aktie ter bevordering van de toelevering is de organisatie van een toeleveringsbeurs zeker niet nieuw. De jongste jaren zijn er zowat overal in West-Europa dergelijke beurzen ontstaan, die echter meestal maar een regionaal of zelfs een lokaal belang hadden. Tot voor kort genoten in feite enkel MIDEST (Frankrijk) en VAT (Utrecht) een internationale bekendheid als toeleveringsbeurs.

In 1976 zijn er echter liefst 3 initiatieven tot stand gekomen, waarbij de organisatoren een duidelijke inspanning gedaan hebben om hun realisatie niet alleen inzake deelnemers maar ook en vooral inzake bezoekers op een internationaal niveau te tillen. Het betreft de vakbeurzen IKM (West-Duitsland), Subcon (Groot-Brittannië) en Interregio (België). De vakbeurs IKM die doorging te Düsseldorf (West-Duitsland) van 8 tot 12 oktober 1976 was in feite een vakbeurs voor investeringsgoederen voor de KMO. Zij behield meteen een flinke ruimte voor de toelevering. Deze vakbeurs genoot een ruime belangstelling uit het buitenland. Er waren namelijk deelnemers uit België, Nederland, Oostenrijk en Italië.

Net zoals voor IKM opteerden de organisatoren van de eerste Subcon te Birmingham (Groot-Brittannië) voor een toeleveringsbeurs, gekoppeld aan een andere beurs. Deze Subcon die doorging van 28 september tot 2 oktober 1976 vormde namelijk één geheel met een tentoonstelling voor bedrijfsuitrusting en machines. Mede door het feit dat

er op hetzelfde ogenblik en kort nadien andere vakbeurzen voor de toelevering doorgingen in West-Europa was de buitenlandse aanwezigheid gering te noemen.

Zoals reeds medegedeeld in 'West-Vlaanderen Werkt', nummer 4/1976 is de eerste uitgave van Interregio van 28 september tot 1 oktober te Luik zeker een sukses geweest. Deze eerste op nationale schaal georganiseerde toeleveringstentoonstelling in België groepeerde ongeveer 190 toeleveringsbedrijven uit alle sectoren.

Er waren diverse gezamenlijke standen zoals de stand van het 'Institut Provincial des Classes Moyennes' uit Luik met 67 deelnemers, de stand 'Unimetal' met 12 deelnemers en een Nederlandse stand van Werkgroep 3 Expo uit Limburg met 30 deelnemers. De gezamenlijke stand van de Vlaamse KMO, groeide uit een initiatief van de provinciale economische raden van de Vlaamse provincies en de GOM voor Vlaams-Brabant, en werd gesteund door het Staatssekretariaat voor Vlaamse Streekeconomie. Hij groepeerde 57 deelnemers. De hoge belangstelling van het bedrijfsleven voor deze tentoonstelling zal voor de leden van de vzw Interregio een stimulans zijn in de voorbereiding van de tweede editie van Interregio in 1977 te Gent. Zoals reeds eerder vermeld behoort de WER tot de stichtende leden van de vzw Interregio.

2. Toelevering in West-Vlaanderen

In samenwerking met de EROV en de LER voert de WER sinds een aantal jaren een toeleveringsaktie. Deze aktie konkretiseert zich in een toeleveringsbulletin dat reeds aan zijn negende jaargang toe is. Dit bulletin verschijnt viermaal per jaar en vermeldt volkomen gratis de aanbiedingen van zowel toeleveranciers als uitbesteders. Het wordt opgestuurd aan alle bedrijven met meer dan 20 werknemers in de provincies West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Limburg. Het tweede luik van de aktie was de toeleveringsbeurs die tot 1975 te Gent doorging in het kader van de Internationale Jaarbeurs. Deze beurs was een realisatie van de EROV, waaraan ook de WER en de LER hun medewerking verleenden. Gezien het ontstaan van Interregio waar zowel de EROV, de LER als de WER aan meewerken gaat deze beurs sinds 1976 niet meer door.

Thans is er een nieuw initiatief genomen door Navemetaal - West-Vlaanderen, in samenwerking met de Provinciale Kamer voor Ambachten en Neringen van West-Vlaanderen. Het betreft het opstellen van 'De toeleveringsinventaris van de Westvlaamse Metaalsektor'. Deze inventaris is het resultaat van een enquête bij Westvlaamse bedrijven uit de sectoren metaalbewerking en in mindere mate elektronika en plasticverwerking. Van de ongeveer 700 bedrijven uit alle grootteklassen die aangeschreven werden, hebben er ruim 200 meegewerkt.

Het doel van de initiatiefnemers was een naslagwerk tot stand te brengen, waarin zowel uitbesteders als toeleveranciers op een eenvoudige en snelle manier de mogelijkheden inzake toelevering kunnen opzoeken. De inventaris is zo ingedeeld dat hij vanuit diverse 'ingangen' kan worden benaderd. De gegevens van de 200 bedrijven zijn namelijk als volgt verwerkt :

in deel I zijn de bedrijven vermeld volgens 10 hoofdbewerkingen ; deze hoofdbewerkingen zijn in deel II nog eens gesplitst in onderrubrieken ;

deel III omvat een indeling volgens eigen produkten en speciale bewerkingen ;

Zonder
staaldraad
zou de wereld
er heel anders
uitzien.

Het zou alleen al de nodige akrobatie vragen uw bril terechter plaats staande te houden. Maar denk eens aan een radarinstallatie of een telescoop. Zonder staaldraad zou ons uitzicht drastisch beperkt worden. En niet alleen ons uitzicht. Staaldraad is overal tot in de banden van uw auto. Wie 't maakt? Bekaert, uit het kleine Zwevegem. Bekaert maakt staaldraad voor heel de wereld.

 BEKAERT

zorgt voor de staaldraad in het leven.

Bekaert telt 15 000 medewerkers. In 38 fabrieken in 15 landen. Zij produceren 30 miljoen kilometer staaldraad dat u terugvindt in autobanden, aan de operatietafel, in meubels en ZB-wagentjes. In liftkabels en gitaarsnaren, in kernreactoren en keukens, in gewapend beton en radiotelescopen.

**BANK
BRUSSEL
LAMBERT**

**VOLLEDIG
DIENSTBETOON**

Filialen te

BRUGGE,
Markt, 18

KORTRIJK
Grote Markt, 50

OOSTENDE
Wapenplein, 3

in deel IV is er een inventaris van de machinecapaciteit en de produktiemogelijkheden gerangschikt volgens stijgende capaciteit ;

een overzichtelijke tabel van de uitbesteders en een omschrijving van de uitbestede werken vindt men in deel V ;

tenslotte is er een alfabetische lijst van de geënquêteerde bedrijven in deel VI.

Deze laatste lijst vermeldt voor ieder bedrijf een kode, waaruit de hoofdactiviteiten van het bedrijf kunnen afgeleid worden. Deze kode bepaalt tevens de volgorde van de bedrijven in deel I, II, III en VII ; deel VII bevat voor ieder bedrijf de individuele fiche. Deze fiche vermeldt naast gegevens zoals adres, telefoon, e.d.m. ook een schema van de taakverdeling in het bedrijf en een gedetailleerde technische beschrijving van de produktiemiddelen.

Deze inventaris is gemakkelijk toegankelijk. Uitbesteders vinden in deel I en II de bedrijven, geklasseerd volgens de aard van de bewerkingen. Deel IV biedt hen alle gegevens over de machineparken. Toeleveranciers kunnen terecht in deel V voor een overzicht van de uitbesteders en de uitbestede werken. Aankopers kunnen te rade gaan bij deel III dat de bedrijven indeelt volgens produkten en specifieke bewerkingen. De geïnteresseerden vinden dan alle nuttige gegevens over de gevonden bedrijven in deel VII.

Een dergelijk naslagwerk kan uiteraard slechts zijn waarde behouden indien het up-to-date blijft. Daarom hebben de initiatiefnemers besloten van deze inventaris een jaarboek te maken. Dit wil zeggen dat de inventaris jaarlijks zal bijgewerkt en aangevuld worden. Reeds opgenomen bedrijven kunnen dan wijzigingen aanbrengen aan de gepubliceerde gegevens. Nieuwe bedrijven zullen in de inventaris opgenomen worden. Teneinde een internationale verspreiding mogelijk te maken wordt in het boek een viertalige technische woordenlijst gepubliceerd. Deze inventaris die meer dan 400 blz. telt zal 1.250 fr. kosten (+ 82 fr. verzendingskosten) en zal te bekomen zijn op volgende adressen :

Kamer voor Ambachten en Neringen van West-Vlaanderen, Braambergstraat 25, 8000 Brugge (tel. 050/33.72.07) en Navemetaal, Arme Klarenstraat 55, 8800 Roeselare (tel. 051/20.34.61).

ZUIVERINGSSTATIONS VAN AFVALWATER

Ingevolge een vraag van de heer H. Bourgeois in verband met de bestaande, in aanbouw zijnde, aanbestede of geplande installaties in West-Vlaanderen, antwoordde de betrokken minister wat volgt (situatie april 1976) :

A. Gemeentelijke rioolwaterzuiveringsinstallaties

Vestigingsplaats	Inwoners-equivalent	Stand van dossier
Kortrijk (S8)	200.000	Voorontwerp
Wevelgem (S7)	± 100.000	Voorstudie
Beveren-Leie	± 80.000	Voorstudie
Knokke	75.000	Bestaand
Sijsele	2.000	Bestaand
Nieuwpoort	50.000	Bestaand
Oostende	645.000	Uitvoering
Knokke-Heist	120.000	Uitvoering

Blankaart	48.000	Aanbesteding
Middenkust	275.000	Aanbesteding
Koksijde-De Panne	180.000	Ontwerp
Blankenberghe	210.000	Ontwerp
Brugge-Noord	147.000	Ontwerp
Ieper	± 100.000	Voorstudie
Brugge-Oost	240.000	Voorontwerp
Eernegem	± 90.000	Voorstudie

B. Private sector

Firma	Gemeente	Volledig	Gedeel- telijk	Ter studie
Varco nv	Westrozebeke	×		
UCB	Oostende		×	
R. Claeys	Lichtervelde	×		
Bekaert nv	Zwevegem	×		
J. Debaille & Zn	Heule	×		
Arkova pvba	Aardooie			×
Koninklijke Nederl. Gist & Spiritus Fabr.	Brugge			×
Vetex nv	Kortrijk		×	
De Korteker	Koolskamp			×
Loo	Lo			×
Sucrierie de Warneton	Veurne		×	
St. Antoine	Kortrijk			×
De Witte-Lietaar nv	Lauwe			×
Inco sv	Langemark			×
GB Bedrijven	St.-Eloois-Vijve	×		
Steverlynck nv	Vichte			×
Catala nv	St.-Baafs-Vijve			×
Exportslachthuis nv	Westrozebeke		×	
Talpe nv	Kortemark		×	
Gryp pvba	Aartrijke	×		
Wallys & Cie nv	Wijtschate	×		
Capelle nv	Menen			×
Pinguin pvba	Westrozebeke			×
Groeninge Ververij	Harelbeke			×
Overlacq pvba	Deerlijk			×
Fullwood Pako	Diksmuide	×		
Siemens	Oostkamp	×		
ZAM nv	Brugge		×	
Bekaert Mattress Ticking	Moen			×
Bekaert Mattress Ticking	Waregem			×
Klippan nv	Ieper	×		
Puype pvba	Wingene	×		
Verstraete nv	Rumbeke		×	
Neleca nv	Lendeledde			×

AANTAL GRENSARBEIDERS IN FRANKRIJK STERK GESLONKEN

Het Westvlaams Economisch Studiebureau vestigt de aandacht op het verder slinkend aantal Westvlaamse grensarbeiders in Frankrijk tewerkgesteld, de sterke veroudering van deze groep en de ongunstige perspectieven van tewerkstelling in de komende jaren.

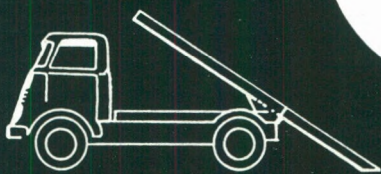
In het huidige West-Vlaanderen, d.w.z. exclusief het arrondissement Moeskroen, werden er in 1961 16.000

**met bedrijfsafval
geen problemen...**

TRANSCOBEL

P.V.B.A. BRUGSESTRAAT 641 8600 MENEN

zorgt voor overname en
vernietiging van bedrijfsafval
onder alle vormen

TEL:
056 / 51.34.39
51.12.39

Ook verhuring van containers

10 jaar ondervinding

Ruime marktpositie

grensarbeiders geteld ; in 1970 was dit aantal nog amper 5.100. Tussen 1947 en 1961 was er reeds een daling van 22.000 tot 16.000. Sinds 1970 was er een geregelde daling die thans circa 40 % bereikt ; op huidig ogenblik bedraagt het aantal Westvlaamse grensarbeiders nog ongeveer 3.100 personen.

De vermindering is samengegaan met een sterke veroudering van deze werknemersgroep ; Noord-Frankrijk heeft geen aantrekkingskracht meer op de jongeren. De loonvoorwaarden zijn er allesbehalve interessant. Reeds in 1961 was de veroudering opvallend ; dit is thans nog meer het geval.

In 1970 was bij de mannelijke grensarbeiders slechts 37,5 % minder dan 40 jaar oud ; in het geheel van de werknemersgroep met een betrekking die woonachtig was in West-Vlaanderen was dit aandeel 58,0 %. Niet minder dan 28,1 % van de mannelijke grensarbeiders was 55 jaar of ouder tegenover slechts 13,1 % voor de gehele werknemersgroep in West-Vlaanderen.

Ook bij de vrouwen is de veroudering van de werknemersgroep sterk uitgesproken. In 1970 was slechts 23,7 % van de vrouwelijke grensarbeiders minder dan 25 jaar tegenover een aandeel van 45,6 % van de totale werknemersgroep in West-Vlaanderen. Niet minder dan 28,8 % van de vrouwelijke grensarbeiders was 45 jaar of meer tegenover een aandeel van 14,0 % voor de Westvlaamse werknemersgroep.

Nagenoeg tweederde van de Westvlaamse grensarbeiders is tewerkgesteld in de textielnijverheid. In de periode 1970-75 daalde het totale arbeidseffektief in de textielnijverheid van Roubaix-Tourcoing en de Vallei van de Leie van 59.300 tot 49.250 eenheden.

Eind 1975 was in de textielnijverheid van Roubaix-Tourcoing en de Vallei van de Leie globaal 24,8 % van de tewerkgestelden minder dan 25 jaar ; voor de grensarbeiders was dit aandeel amper 9,7 %.

In de streek van Rijsel wordt tegen 1981 een daling van de totale industriële werkgelegenheid voorzien van 6 à 10 %.

Aan te stippen valt de toename van het aantal grensarbeiders van Franse nationaliteit woonachtig in West-Vlaanderen. In 1961 telde West-Vlaanderen 318 mannen en 190 vrouwen van Franse nationaliteit tewerkgesteld in Noord-Frankrijk ; in 1970 waren het 488 mannen en 161 vrouwen. Hierbij betreft het wel, vooral bij de mannen, relatief jeugdigen ; bij de mannen van Franse nationaliteit was in 1970 57,2 % minder dan 30 jaar en bij de vrouwen 43,5 %. Bij de mannen was 64 % pas sinds 1965 woonachtig in de huidige woongemeente en bij de vrouwen 47 %.

In elk geval is het duidelijk dat voor de werkgelegenheid nodig voor de groeiende beroepsbevolking in West-Vlaanderen niet dient gerekend te worden op de expansie van de Noordfranse industrie.

EKONOMISCHE GROEI IN WEST-VLAANDEREN GUNSTIG TOT 1974

In het Statistisch Tijdschrift van februari-maart 1976 werden statistische gegevens gepubliceerd over de economische groei van de provincies tijdens de jaren 1970-74.

Het gemiddelde groeipercent van het produkt per inwoner, uitgedrukt in prijzen van 1970, bedroeg in West-Vlaanderen 5,0 % tegenover gemiddeld 4,7 % in het Rijk.

Het Westvlaams Economisch Studiebureau wijst er op dat in West-Vlaanderen het produkt per inwoner nog steeds iets lager is dan gemiddeld in het Rijk, maar dat sinds 1955 de achterstand geleidelijk wordt verkleind.

Uitgedrukt in procent van het gemiddelde van het Rijk evolueerde het bruto-regionaal produkt per inwoner voor West-Vlaanderen als volgt :

1953 : 76,2 %

1964 : 93,7 %

1970 : 97,4 %

1974 : 98,2 %

In 1953 was het bruto-regionaal produkt per inwoner in West-Vlaanderen, op de provincie Luxemburg na, het laagste van alle Belgische provincies. In 1964 kwam West-Vlaanderen in de rangorde van de Belgische provincies reeds op de vierde plaats ; in 1974 wordt nog steeds de vierde plaats ingenomen, maar de afstand tot de beter geplaatste provincies is verkleind. Het verschil met de provincie Luik, die steeds de derde plaats inneemt, is bijna totaal verdwenen ; in 1964 was het verschil nog 15 % en in 1974 nog amper 0,5 %.

De industriële sectoren met de grootste gemiddelde groei van de bruto toegevoegde waarde (tegen faktorkosten in prijzen van 1970) waren de hout- en meubelnijverheid (13,7 % per jaar) en de metaalverwerkende nijverheid (10,1 % per jaar). In alle industriële bedrijfstakken, behoudens kleding en schoeisel evenals chemie en aanverwante activiteiten, lag de groei in West-Vlaanderen hoger dan gemiddeld in het Rijk. Voor de bouwnijverheid bleef West-Vlaanderen (1,5 % per jaar) aanzienlijk beneden het rijksgemiddelde (3,3 %).

De evolutie van het bruto-regionaal produkt geeft echter nog geen directe aanwijzing over het verloop van de werkgelegenheid ; hetzelfde bruto-regionaal produkt kan worden bereikt met betrekkelijk grote verschillen in het gebruik van de faktor arbeid.

De statistiek van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid wijst uit dat tussen eind 1970 en eind 1974 de groei van de bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen 25 arbeidsplaatsen per 1.000 inwoners bereikte ; enkel in Limburg (33 p.d.) en Luxemburg (29 p.d.) werd een hogere groeiwoet behaald. De gunstige evolutie voor West-Vlaanderen inzake bruto-regionaal produkt ging samen met een relatief gunstig verloop van de werkgelegenheid.

PRODUKTVERNIEUWING BIJ BEKAERT NV

R. Hendrickx

Vernieuwing in het produktenpakket bij Bekaert is niet zo spektakulair als dit met vele verbruiksgoederen het geval is. De meeste van de produkten richten zich tot industriëlen, en de enkele draadprodukten die zich tot het brede publiek richten kan men bezwaarlijk als mode-artikelen bestempelen.

Bij de verbruiksgoederen wordt de verschijningsvorm, de presentatie, grondig gewijzigd, maar de eigenlijke functie

ook uw bedrijfszekerheid zou wel eens van een draadje kunnen afhangen...

wij bedoelen het niet figuurlijk maar letterlijk!
precies dáárom besteden we zoveel aandacht aan al
onze opdrachten.
dáárom ook hebben wij ons omringd met specialisten,
die voor al Lw automatieproblemen een efficiënte op-
lossing vinden.

etn vandecappelle nv.

electro-industriële apparatuur rumbeke: eenweg 279, 8800 roeselare tel. 051/230.81 (3 l.)

verandert niet fundamenteel. Voor industriële produkten, zoals de meeste van de draden, blijft de naam en de verschijningsvorm grosso modo dezelfde, maar de functionele eisen evolueren sterk in de loop van de jaren. 'Fitness for use' is de slagzin, of met andere woorden: het produkt moet enerzijds beantwoorden aan de functionele eisen van het eindprodukt en anderzijds voldoen aan de noodwendigheden gesteld door de verwerking op moderne en steeds meer produktieve machines.

Een ander kenmerk van de Bekaert-produkten is dat zij, zoals vele andere uit de staalwereld een levenscyclus hebben die relatief lang is: het accent bij de vernieuwing ligt dan vooral op de verlenging van deze levenscyclus door 'upgrading', veeleer dan op complete vernieuwing. Het is dan ook niet te verwonderen dat de vernieuwing niet spektakulair is en voor een buitenstaander niet zo direkt meetbaar. Maar, in het oog springend of niet, vernieuwing is voor ieder bedrijf een noodzakelijkheid.

Zonder hierbij de marketing tekort te doen, kan hier gesteld dat de vernieuwing bij Bekaert zeer sterk technisch georiënteerd is. De technische inspanningen liggen op diverse vlakken: het beter beheersen van de processen, het onderzoek naar de mogelijkheden van nieuwe processen en technieken zowel voor fabricage als voor kwaliteitsbeoordeling, het ontwikkelen en vervaardigen van de geschikte machines en installaties voor de fabricage-eenheden, het bestuderen van het gedrag van het draad en van de produkten die eruit vervaardigd werden om aan de klanten de meest geschikte componenten te kunnen aanbieden.

Men zou kunnen stellen dat de vernieuwing bij Bekaert zowel centrisch als in zijn processen concentrisch gebeurt: (1) centrisch voor zover er gewerkt wordt op bestaande produkten en processen zoals bandendraad, verendraad, verzinken, warmtebehandeling enz.; (2) concentrisch in zoverre als, uitgaande van de bestaande activiteit en op basis van de aanwezige kennis, de waaier van produkten steeds wordt uitgebreid en bij de bestaande produkten en processen inspiratie gevonden wordt om nieuwe machines te ontwikkelen: zo de ontwikkeling van koperdraadtrekmachines, veiligheidsafrasteringen enz.

De toepassing

Zonder volledigheid na te streven en bv. alle nieuwe konstrukties voor versterking van rubberbanden en andere aanpassingen van bestaande produkten te vermelden, volgen hier enkele vernieuwingen die in de jongste jaren het produktenpakket zijn komen aanvullen.

Eerst en vooral de koperdraadtrekmachines. Ontstaan uit de kennis opgedaan bij de konstruktie van de machines voor de eigen staaldraadfabricage is deze ontwikkeling speciaal gericht op de non-ferro sektor, d.w.z. op de vervaardiging van koper en eventueel aluminium. Hierbij werd een optimale combinatie van snelheid, automatie en technische vooruitgang gerealiseerd die onlangs nog op een tentoonstelling te Bazel veel indruk heeft gemaakt. Deze koperdraadtrekmachines werken reeds op een industrieel niveau.

Eveneens op industriële schaal toepasselijk is Dramix[®]; dit zijn korte draadeindjes voor betonversterking. Uitgaande van kennis op gebied van fijn draad en van de betontechnologie werd een produkt ontwikkeld, dat toelaat met het gebruik van kleinere hoeveelheden metaal toch de vereiste sterkte te geven aan het beton, en hierbij vooral

de taaiheid en weerstand tegen impact te verhogen. Voor dit produkt liggen nog tal van nieuwe toepassingen open.

Veiligheidsafrasteringen vormen een wezenlijk onderdeel van het produktenpakket. Met de groeiende belangstelling voor veiligheid ontstond er een interesse voor afrasteringen waarbij permanente bewaking vanop afstand mogelijk werd zoals voor elektrische centrales, militaire installaties enz.

Inzake speciale deklagen is Bekaert permanent actief; toch is er de ontwikkeling te vermelden van technieken om op industriële schaal draden met soldeerdeklagen zoals tin, lood-tin en zilver te bedekken.

Reeds geruime tijd leveren Bekaert zeer fijne draadvezels (10 à 30 mikron dik), bestemd voor de vervaardiging van anti-statische textielprodukten, vooral tapijten. Hieruit worden nog steeds nieuwe toepassingen ontwikkeld. Tegenwoordig wordt uit dergelijke roestvaste vezels metaalvlies gefabriceerd, dat zijn toepassing vindt bij de fabricage van filters met ultra-fijne poriëngrootte. Ook voor het ontmisten van agressieve dampen en vele andere toepassingen zien wij hierin nog een mooie toekomst.

EXPORTGERICHTHEID VAN DE WESTVLAAMSE INDUSTRIE

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek publiceerde zopas gegevens over de exportgerichtheid van de verschillende provincies in 1972. De statistiek heeft enkel betrekking op de extractieve en de verwerkende nijverheid.

In 1972 werd 46,7 % van de Belgische industriële leveringen in het buitenland afgezet. Voor West-Vlaanderen was het overeenkomstig aandeel 47,0 %. Een hoger aandeel werd genoteerd in de provincies Limburg (64,4 %), Antwerpen (52,3 %) en Luik (47,2 %).

Het Westvlaams Economisch Studiebureau vestigt er de aandacht op dat, volgens de gegevens van het NIS, de Westvlaamse industrie zowel als de Belgische industrie in het geheel steeds meer exportgericht wordt.

In 1966 was 42,4 % van de produktie van de Westvlaamse industrie voor het buitenland bestemd, in 1972 was dit aandeel gestegen tot 47,0 %.

De voornaamste bedrijfstakken qua werkgelegenheid voor West-Vlaanderen zijn ook het sterkst exportgericht. De metaalverwerkende nijverheid die in 1972 43.000 bezoldigden telde, voerde 62,2 % van de produktie uit, en voor de textielnijverheid, met 32.600 bezoldigden, was het aandeel van de uitvoer 67,4 %. De houtnijverheid, met 13.700 bezoldigden, kwam nog tot een aandeel van 44,0 % en de kledingsnijverheid (exclusief schoenen), met 12.600 bezoldigden, tot 39,3 %.

West-Vlaanderen zorgde in 1972 voor niet minder dan 44,7 % van de uitvoer van textielprodukten uit België en voor 39,9 % van de uitvoer van de hout- en meubelnijverheid van ons land. Een meer dan evenredig aandeel in de uitvoer had West-Vlaanderen nog voor de schoenen- en ledernijverheid (19,4 %), de voedingsnijverheid (18,7 %) en de kledings- en konfektienijverheid (15,9 %). In de metaalverwerkende sektor zorgde West-Vlaanderen voor 11,1 % van de Belgische uitvoer.

Deze gegevens onderstrepen de afhankelijkheid van de Westvlaamse industrie en tewerkstelling van de wereldkonjunctuur en van de exportmogelijkheden.

**sercu
microfilm service
biedt u de kans
om "up to date"
te zijn!**

**daar u alleen
het leesapparaat
dient aan te schaffen**

**(wij investeerden in
camera's, ontwikkel-
en afwerkings-
apparatuur)**

**is deze moderne
techniek nu ook door
u te benutten.**

**sercu
microfilm
service**

kortrijksestraat 2
8850 ardoole
tel. 051 / 74.40.65

BESCHERMING VAN WAARDEVOLLE NATUURGEBIEDEN, BEPLANTINGEN EN OPSCHIKKINGSWERKEN AAN DE BELGISCHE KUST

De Dienst van de Kust van het Ministerie van Openbare Werken heeft, naast de kusthavens, de kustverdediging en het kanalenet achter de kust, ook nog uitgestrekte duingebieden, parken en beplantingszones onder haar bevoegdheid.

Onder het impuls van de Hoofdingenieur-Direkteur van de Dienst der Kust, worden sedert een achttal jaren meer dan verdubbelde inspanningen gedaan om door allerlei beplantings- en opschikkingswerken de kuststrook te verfraaien ten bate van het toerisme. Op zijn aandringen werden hiervoor trouwens veel ruimere kredieten toegestaan dan voorheen. Hierdoor konden verwaarloosde en vernielde beplantingen in sommige duingebieden grondig worden aangepakt. Bij een tocht langs de kustbaan, bv. tussen Oostende en Blankenberge, zijn de resultaten van die inspanningen duidelijk merkbaar.

Om het hoofd te kunnen bieden aan de vernieling van de duinbeplantingen werden voor het eerst belangrijke duingebieden afgesloten en onttrokken aan het publiek. Wegens de steeds toenemende drukte tijdens het hoogseizoen, wat spijtig genoeg met vernieling en bevuiling gepaard gaat, zullen in de toekomst nog grotere duinvakken dienen afgesloten te worden.

De Dienst van de Kust leverde de laatste jaren tevens grote inspanningen om de duinen en de kuststrook te zuiveren van oorlogskonstrukties. In sommige gedeelten van de kustzone, zoals tussen De Panne en de Franse grens, werden deze opruimingswerken zelfs voor het eerst sedert de laatste wereldoorlog aangevat.

Hoewel de budgettaire mogelijkheden het nog niet toegelaten hebben het tot een totale opruiming te brengen, dient nochtans aangestipt dat er in de voorbije 8 jaren meer oorlogskonstrukties gesloopt werden dan ooit voorheen. Wegens duinregressie in sommige kustzones worden evenwel nog steeds nieuwe oorlogskonstrukties ontbloot. Ook de bestrijding van de duinregressie in bepaalde kustzones zal thans ernstig worden aangepakt, en veel ruimere kredieten worden hiervoor nu gereserveerd. Hopelijk worden verloren zeeduingebieden aldus in de toekomst herwonnen en geregenereerd.

De Dienst van de Kust beheert nu ongeveer 500 ha rijkduinen, en het is de bedoeling nog waardevolle private duingebieden aan te werven en te behoeden tegen verdere aftakeling of bebouwing.

Er wordt naar gestreefd minstens de volledige zeeduingordel, die trouwens de natuurlijke zeevering is, onder het beheer van de Dienst der Kust te stellen.

Er dient radikaal een einde gesteld te worden aan de verdere bebouwing in de zeeduinen en aan het naar elkaar toegroeien van de kustgemeenten. Ook tegen andere nefaste bezettingen van de zeeduinen, zoals campings, wild parkeren van auto's, paardrijden, enz... dient streng opgetreden te worden.

Waardevolle duingebieden zoals de vijvers, genaamd 'De Fonteintjes' te Blankenberge-Zeebrugge, en de

' Hoge Blekker ' te Koksijde worden aan speciale beschermingsmaatregelen onderworpen.

Verder beheert en onderhoudt de Dienst van de Kust nog circa 100 ha parken en squares gelegen langs de kust. De bijzonderste zijn : het Directeur-Generaal Willemspark te Knokke-Heist, het Prins Albertpark te Wenduine, het parkje te Den Haan, het park te Bredene tussen de Driftweg en de Kustbaan, het park van het sluisencomplex te Nieuwpoort. Te Nieuwpoort wordt tevens langs de linkeroever van de havengeul momenteel nog een nieuw parkgebied aangelegd.

De Dienst der Kust beschikt over een eigen kweekcentrum waar elk jaar ongeveer 10.000 planten, aangepast aan de maritieme atmosfeer, worden gekweekt om vervolgens uitgeplant te worden in de duinen, parken en squares.

Eigen onderhoudspersoneel zorgt voor het dagelijks onderhoud en voor de bewaking. Verder wordt door openbare aanbestedingen beroep gedaan op aannemers gespecialiseerd in dergelijke beplantingswerken.

Deze wellicht weinig bekende activiteit van het Ministerie van Openbare Werken, Dienst van de Kust, draagt in ruime mate bij tot de opschik van de kuststrook. Doch ook de bevolking en de toeristen kunnen een grote bijdrage leveren in die taak door eerbied te hebben voor de beplantingen en de netheid ervan te bewaren.

The world wide travel

REIZEN
WASTEELS

Verg.: « A » 1246 p.v.b.a.

met 125 burelen over de wereld :

' DE BESTE SERVICE '

Ooststraat 115, 8800 ROESELARE
Tel. (051) 20 16 72 (6 l.) / Telex 81.570
Geldmuntstraat 16, 8000 Brugge
Tel. (050) 33 65 31 (2 l.)

bieden U haar

A.B.C.-Programma 1977 op Noord-Amerika :

Toronto

Van 30 juni tot 28 juli	14.000 fr.
Van 4 juli tot 26 juli	14.680 fr.
Van 6 juli tot 29 juli	14.680 fr.
Van 9 juli tot 31 juli	14.680 fr.
Van 16 juli tot 14 aug.	14.680 fr.
Van 18 juli tot 2 aug.	14.680 fr.
Van 25 juli tot 16 aug.	14.680 fr.

Montreal

Van 11 juli tot 11 aug.	14.000 fr.
-------------------------	------------

New York

Van 9 juli tot 27 juli	14.300 fr.
Van 14 juli tot 9 aug.	14.300 fr.
Van 1 aug. tot 23 aug.	14.300 fr.

Groepen : Toronto : 17 mei / Chicago : 29 juni

Steeds gratis programma's beschikbaar.

**OMDAT U (en terecht !)
ZO KIESKEURIG ZIJT
WAT AL UW GELDZAKEN BETREFT**

gaat ook UW voorkeur natuurlijk
naar de

BANK VAN ROESELARE EN WEST-VLAANDEREN

de belangrijkste provinciale bank
op nationaal niveau
met internationale relaties !

Zetel : Roeselare, Noordstraat 38

65 agentschappen in West-Vlaanderen

Overlijden van de heer B. Steverlynck

Op 10 november 1976 overleed te Ieper de heer B. Steverlynck, voorzitter, afgevaardigd-beheerder van Picañol nv. De heer B. Steverlynck was beheerder van de Westvlaamse Economische Raad sinds 1957. Vooral de verdere industrialisering van de Westhoek lag hem nauw aan het hart. In de moeilijke periode van de opbouw van het eerste vijfjarenplan voor de Westhoek, was zijn ervaring, kennis en inzicht in de mogelijkheden van dit gebied van de grootste betekenis voor de Raad van Beheer van de WER.

GOM - West-Vlaanderen

De Algemene Vergadering van de GOM-West-Vlaanderen kwam bijeen op 8 oktober en 5 november 1976 ; op deze vergaderingen werd het reglement van inwendige orde goedgekeurd en werden de voorwaarden tot het nemen van industrieel initiatief omschreven.

Het Directiecomitee kwam bijeen op 16 november 1976.

Werken aan het Leopold-III-plein en de K. Deswertlaan te Blankenberge

Op 13 september jl. werden te Blankenberge opschikkingswerken aan het Leopold-III-plein en de K. Deswertlaan aangevangen.

De huidige kasseien worden verwijderd en het wegdek wordt heraangelegd in een zwarte koolwaterstofverharding.

Tevens wordt de verbindingsweg tussen de J. De Troozlaan en de Kerkstraat omgelegd via de oostzijde van het Leopold-III-plein, waardoor het plein zelf volledig verkeersvrij kan gemaakt worden.

Een aangepast verkeerstechnisch grondplan zal na voltooiing van de werken voor een betere regeling van het verkeer zorgen.

Deze aanneming, die 48 mln fr. kost ten laste van het Wegenfonds, zal beëindigd zijn voor het toeristisch seizoen van 1977.

Nieuw rijkswatersportcentrum aan de Gaverbeek te Harelbeke

De Regie der Gebouwen, directie Brugge, bouwt voor rekening van BLOSO een nieuw rijkswatersportcentrum in het gebied ' De Gavers ' te Harelbeke.

Op 13 oktober jl. werd de eerste fase, namelijk de bouw van een botenloods met cafetaria, kleedkamers en sanitair, aangevangen.

In een volgende fase zal eveneens nog een centraal gebouw en een tentenkamp opgericht worden.

Het nieuw watersportcentrum heeft een oppervlakte van 1 ha 75 a en is gelegen aan de Gaverbeek, meer bepaald aan het ten behoeve van de E3 kunstmatig gegraven meer.

De eerste fase moet voltooid zijn binnen de 130 werkdagen en kost ruim 6 mln fr.

Nieuwe brug te Izegem en te Rumbeke

Op 3 september werd door de heer L. Olivier, Minister van Openbare Werken, de centrale brug te Izegem opengesteld en de start gegeven voor een nieuwe vaste brug te Rumbeke. Beide bruggen zijn zeer belangrijk in het kader van de moderniseringswerken van het kanaal Roeselare-Leie, dat toegankelijk wordt gemaakt voor schepen van 1.350 ton.

Te Izegem lost de nieuwe brug heel wat verkeershinder op, terwijl de ontsluiting van de havenzone verbeterd wordt; te Rumbeke ontstaat er een nieuwe wegverbinding tussen de Rijksweg 57 Izegem-Roeselare en het industrieterrein Mandeldal van de WIER te Izegem-Kachtem. Te Rumbeke wordt er nog een tweede brug gepland over de spoorlijn Kortrijk-Brugge en de Rijksweg 57 Izegem-Roeselare.

Nieuw sportcomplex te Tielt

Te Tielt startten in september de werken voor de aanleg van sportvelden. Later worden deze gevolgd door de bouw van een sporthalle. Daartoe beschikt de stad over ruim 10 ha in volle stad. Het zwembad dat in juli 1973 klaar kwam, wordt in dit geheel geïntegreerd.

Dit zwembad werd gebouwd voor de som van 28 mln fr., middels een subsidie van 5 mln fr. vanwege de provincie West-Vlaanderen. Het Rijk kwam niet tussen; wel werd een lening van 23 mln fr. aangegaan bij het Gemeentekrediet van België.

De sportvelden die nu worden aangelegd worden geraamd op 28 mln fr., BTW niet inbegrepen; de staatssubsidie bedraagt 40 % en het Gemeentekrediet stond leningen toe voor het totale bedrag.

Ondernemingen in moeilijkheden

Einde juni 1976 waren, volgens een parlementair antwoord, 61 dossiers in onderzoek van bedrijven in moeilijkheden; zij totaliseerden 10.676 personeelsleden. 34 bedrijven waren te redden of waarschijnlijk te redden (4.773 tewerkgestelden); voor 15 (met 2.907 tewerkgestelden) was nog geen oplossing in het vooruitzicht; 12 bedrijven tenslotte met 2.996 tewerkgestelden konden als verloren worden beschouwd.

Per arrondissement zag de toestand er uit als volgt:

	Totalen		Gered of waarschijnlijk gered		Nog geen oplossing in het vooruitzicht		Verloren of waarschijnlijk verloren	
	Personeel	Aantal dossiers	Personeel	Aantal dossiers	Personeel	Aantal dossiers	Personeel	Aantal dossiers
Brugge	3.586	10	1.346	5	1.261	2	979	3
Diksmuide + Ieper	1.033	8	719	5	147	1	167	2
Kortrijk	3.665	20	1.561	10	1.007	9	1.097	1
Oostende	220	3	179	2	—	—	41	1
Roeselare	706	8	175	3	100	1	431	4
Tielt	1.224	7	727	6	347	1	150	—
Veurne	242	5	66	3	45	1	131	1
Provincie West-Vlaanderen	10.676	61	4.773	34	2.907	15	2.996	12

Voordrachten

Dr. O. Vanneste, directeur WER/WES sprak op:

27 oktober te Brugge over 'De ontwikkeling van de regionale economische politiek in België' (Ministerie van Buitenlandse Zaken).

5 november te Brugge over 'De energiefunctie van de Kust en de maritieme industrialisering', WER Algemene Voorlichtingsvergadering.

6 november te Brugge over 'Evolutie van de economische structuur in West-Vlaanderen', Seminarie.

15 november te Kortrijk over 'De uitbouw van de haven van Zeebrugge: nieuwe perspectieven voor West-Vlaanderen', Westvlaamse Vereniging van de Kamers voor Handel en Nijverheid.

Dr. N. Vanhove, adjunct-directeur WER/WES sprak op:

18 november te Kortrijk over 'De haven van Zeebrugge als hefboom voor de industrialisatie in West-Vlaanderen', Symposium 'De haven van Zeebrugge en het Kortrijkse'.

27 november te Strombeek-Bever over 'Vraag en aanbod met betrekking tot groen recreatie', Symposium: 'Standpunten inzake groenvoorziening en recreatie', Vereniging voor groenvoorziening vzw.

De heer P. Verhaeghe sprak op:

28 september te Brugge over 'West-Vlaanderen: investeren of desinvesteren', JEK.

14 oktober te Waregem over 'Zitten er nog groeikansen in onze industriële omgeving?', JEK.

16 november te Brussel over 'Economische crisis: uitdaging tot investeringen', OCE Vandergrinten.

23 november te Knokke over 'De industrialisatie van de haven van Zeebrugge en de invloed ervan op het toerisme aan de Oostkust', Lionsclub Knokke-Zoute.

Nieuwe kranen voor de Oostendse haven

Half december werd te Oostende overgegaan tot de openbare aanbesteding voor het leveren en bedrijfsklaar opstellen van twee stukgoed-kranen (samen geraamd op 28 mln fr.) en van een grijperkraan (raming 27 mln fr.) aan de handelshaven.

VOOR EIGEN MENSEN...

DOOR EIGEN MENSEN...

De Maatschappij die **U** en **UW STREEK** best kent en zich dan ook het best aanpast aan **UW VERZEKERINGSPROBLEMEN** van

BRAND LEVEN ONGEVALLEN

Zetel en kantoren :

KORTRIJK

Lange Steenstraat 20 (Huyze Ghelinck)

Lekkerbeetstraat 3 en Lange Steenstraat 22

Telefoon : 056/21.16.91 (6 lijnen)

Bijhuis :

BRUGGE

Garenmarkt 6

Telefoon : 050/33.24.40

**Algemeen Agenten te
Antwerpen en Brussel**

Inspecties over het ganse Vlaamse land :

Waregem
056/60.11.12

Roeselare
051/20.16.20

Menen
056/51.19.92

Kortrijk
056/22.00.92

Gent
091/52.39.74

Zottegem
091/70.24.08

Opglabbeek
011/58.42.80

Tewerkstellingsmoeilijkheden bij Siemens nv te Oostkamp

De Directie van Siemens nv deelde op 15 oktober mede, dat zij met ernstige tewerkstellingsmoeilijkheden af te rekenen heeft, ook in de zetel te Oostkamp.

In het algemeen is de sektor kommunikatietechnieken en in het bijzonder de telefonie getroffen. Dit is te wijten zowel aan de algemene conjunctuursituatie, aan de tariefverhogingen inzake telefonie en de technologische ontwikkeling, die een sterke vermindering van de productiesuren en van de tewerkstelling met zich mede brengen.

Ook het bedrijf te Oostkamp is actief op het vlak van de kommunikatietechnieken. Het is echter tijdig aan een rekonversie begonnen door zoveel mogelijk op de allermodernste technieken over te schakelen. Een volledige omschakeling was echter niet realiseerbaar omdat de bestellingen ondertussen sterk zijn afgenomen. Bovendien werkt Oostkamp sedert de oprichting in 1960 nog steeds voor circa 100 % voor de export ; de nv Siemens kon tot op heden voor haar filiaal te Oostkamp geen opdrachten bekomen van de Belgische RTT.

Reeds sinds meer dan twee jaren lang ontbreken er bestellingen, met een bijzonder grote gedeeltelijke werkloosheid als gevolg ; momenteel ontbreken er bestellingen die overeenkomen met een tewerkstelling van 850 medewerkers (op een bezetting van ruim 3.000).

In de jongste weken bleek dat Siemens geen bijkomende opdrachten mag verwachten uit het binnenland. Deze ernstige toestand werd voorgelegd aan de regering en aan de werknemersvertegenwoordigers.

Nieuwe Bekaert-vestiging in de V.S.A. officieel geopend

Op vrijdag 24 september 1976 had te Van Buren in de staat Arkansas, V.S.A., de officiële opening plaats van de nieuwe Bekaert-vestiging aldaar. Hoogtepunt van de dag was de openingsceremonie die in de voormiddag plaats had, en waarop het woord gevoerd werd door Gouverneur D. Pryor van Arkansas, W. van Cauwenberg, Belgisch Ambassadeur in de Verenigde Staten, J.P. Hammerschmidt, Kongreslid van Arkansas, M. Verhaeghe de Naeyer, Voorzitter van de Bekaert-Groep, en A.J. van Goylen, Afgevaardigd Beheerder van Bekaert Steel Wire Corporation.

De nieuwe fabriek is eigendom van Bekaert Steel Wire Corporation, een 100 % Bekaert-deelneming. Andere industriële vestigingen van deze vennootschap bevinden zich te Rome, Georgia, en Reno, Nevada. De vennootschap beheert ook de Bekaert-verkoopkantoren te New York, Akron, Atlanta, Chicago, Houston en te Toronto in Canada.

Medio 1974 werd langsheen de Arkansas-rivier te Van Buren met de bouw van deze vestiging gestart. Zij zal zich vooral met de fabricage van landbouw-afrasteringen inlaten. Bekaert wenst zijn marktaandeel voor deze producten in de VSA veilig te stellen door productie ter plaatse. Wanneer de fabriek volledig voltooid zal zijn, wat voor 1979 in het vooruitzicht ligt, zullen naar schatting ongeveer 200 werknemers een jaarproductie van zowat 40.000 ton draadproducten realiseren.

Rijksweg Loker-Franse grens wordt vernieuwd

In september startte men te Loker met de vernieuwingswerken aan de rijksweg naar Belle (Frankrijk). Deze weg, die tot dan uit straatkeien bestond, wordt tot aan de Franse grens heraangelegd in een zwartverharding.

De uitvoeringstermijn werd bepaald op 170 werkdagen, doch de vernieuwde weg zal vermoedelijk reeds tegen eind 1976 kunnen gebruikt worden.

De totale kostprijs bedraagt 12,5 mln fr., ten laste van het Wegenfonds.

Een nieuwe voetgangerstunnel te Knokke-Heist

Op 20 september jl. werd te Knokke-Heist gestart met de bouw van een nieuwe voetgangerstunnel onder de kustlaan, ter hoogte van het Vissershuldeplein.

Voorname tunnel zal de dijk verbinden met de lager gelegen Vlamingstraat.

De tunnel zal zeker in gebruik genomen kunnen worden tegen het toeristisch seizoen van 1977.

De totale kostprijs bedraagt 9 mln fr., ten laste van het Wegenfonds.

Seizoenresultaten aan de Kust

De Immobiliënkamer van de Belgische Kust heeft op 13 september haar jaarlijkse balans opgemaakt van het voorbije seizoen.

Het aantal verhuringen bleef maximaal ; opvallend is dat het aantal gebouwen stelselmatig verhoogt, terwijl het aantal (langs de agentschappen) te huur gestelde appartementen en villa's niet toeneemt (maximaal 2 %).

85 à 90 % van de cliënteel zijn nog steeds Belgen ; de Duitsers komen talrijker, evenals de Nederlanders. De Engelsen komen trager terug, terwijl de Fransen op de Westkust georiënteerd blijven.

De stijging van de huurprijzen sinds vorig jaar bleef beperkt tot ongeveer 5 % ; zodoende blijft de Belgische Kust ongeveer 40 % goedkoper dan de Côte d'Azur.

Een kustburgemeester stelde dat de Belgische Kust meer en meer een tweede verblijfplaats biedt voor eigenaars van een tweede woning of huurders die het ganse jaar huren. De Immobiliënkamer sluit zich aan bij deze zienswijze.

Gehoopt wordt op een invoering van de vakantie-spreiding teneinde een betere service en betere prijzen mogelijk te maken.

Bepaalde eisen worden gesteld opdat de nieuwbouw aan de Kust niet nodeloos zou duurder worden gemaakt door te hoge stedenbouwkundige eisen ; terzake moet het economisch-haalbare steeds in het oog worden gehouden.

Gepleit wordt voor een spoedige goedkeuring van alle gewestplannen, mits rekening te houden met de gestelde bezwaren. Zij verhogen immers de nodige rechtszekerheid.

Inzake bescherming van de klant dient de ' Classificatie van Appartementen en Villa's ' (CAV) dringend verder doorgezet. De aktie terzake heeft onvoldoende weerklank gevonden, vooral nu de vraag algemeen het aanbod overtreft aan de Kust.

De provincieraad in West-Vlaanderen 1836-1921

In aanwezigheid van talrijke genodigden werd door de heer goeverneur en de leden van de bestendige deputatie het nieuwste werk van L. Schepens voorgesteld over 'De provincieraad in West-Vlaanderen 1836-1921' - Uitgeverij Lannoo. Dit historisch werk omvat een enorme hoeveelheid gegevens over de oorsprong en de evolutie van de democratische vertegenwoordiging in onze provincie. Van de kant van de heer L. Schepens verschenen vroeger reeds meerdere werken, waarvan 'Van Vlaskutser tot Franschman', WES.

Een eeuw Wagons-Lits te Oostende

Van 10 tot 13 november vierde de Internationale maatschappij van ligwagens en Toerisme haar 100-jarig bestaan met een tentoonstelling en een Dag van het Personeel. Oostende speelde altijd een belangrijke rol bij de werking van de 'Wagons-Lits', als verbindingspunt tussen het kontinentaal spoorwegennet en Groot-Brittannië. Tevens beschikte het over een eigen Palace-hotel te Oostende; het baatte ook het Hotel des Thermes en het hotel Terminus uit. Sinds geruime tijd verzekert de maatschappij de restauratie op de Oostende-Dover-pakketboten. Het beschikte te Oostende ook over zijn eigen werkhuizen. Van meer recente datum is er tenslotte een uitgebreide akkomodatie inzake bedrijfsmaaltijden bijgekomen.

Zopas verschenen
in de handige reeks

FACETTEN VAN WEST-VLAANDEREN

P. BOERJAN

De toeristische statistiek in België

Analyse, evaluatie en voorstellen tot hervorming,
84 blz., 133 fr.

S. BEERNAERT e.a.

Waterbeleid in West-Vlaanderen

64 blz., 106 fr.

Opleiding Indonesische stagiairs 1976

Op 27 november werd het programma inzake de opleiding door het Westvlaams Economisch Studiebureau te Brugge van tien Indonesische stagiairs voor het jaar 1976 beëindigd. Deze stagiairs, welke reeds in functie zijn bij tien verschillende provincies in Indonesië, werden gestuurd door het Indonesisch Ministerie van Binnenlandse Zaken en het Ministerie van Openbare Werken. Het was meteen de zesde groep Indonesische ambtenaren die op het WES verbleef, en dit in het kader van de Belgisch-Indonesische samenwerking.

Gedurende hun aanwezigheid in België werden zij opgeleid in de technieken van regionale planning, fysieke planning en industriële promotie. Het programma bestond niet alleen uit lezingen; zij werden ook vertrouwd gemaakt met het verzamelen, verwerken en opmaken van prognoses inzake bevolking, huisvesting, economische en industriële activiteiten, verkeer en openbare nutsinstellingen. Tevens brachten zij een groot aantal bezoeken in de betrokken sectoren.

Beveiligingswerken aan het badstrand te Koksijde

Op 15 september jl. startten te Koksijde een reeks beveiligingswerken aan het badstrand.

Ze omvatten hoofdzakelijk het herstellen en beveiligen van de zandglooiing voor de zeedijkwandeling over een afstand van ongeveer 580 m, namelijk vanaf het westelijk uiteinde van de bestaande zeedijkvloeiing ter hoogte van de Sloepenstraat tot aan de sanitaire inrichting ter hoogte van de Strandlaan.

Ze bestaan ook uit het bouwen van een plasberm vóór de bestaande zeedijkvloeiing en in aansluiting met de reeds bestaande plasberm ter hoogte van de Prins Albertplaats.

Op die manier zal de nieuwe in aanleg zijnde zeedijkwandel- en rijweg beschermd worden tegen golfaanval.

De werken kosten ruim 11 mln fr., ten laste van het Ministerie van Openbare Werken.

Ze moeten voltooid zijn tegen einde februari 1977.

ICOMOS - België

De Internationale Raad voor Monumenten en Landschappen, ICOMOS-België, heeft tijdens zijn algemene vergadering hulde gebracht aan zijn aftredende voorzitter, professor Raymond Lemaire die wereldvoorzitter van deze organisatie is geworden.

De vergadering verkoos de heer Andries Vanden Abeele, schepen van de stad Brugge tot algemene voorzitter.

Na afloop van de statutaire vergadering werd het woord gevoerd door professor P. Gazzola (Italië), over: 'Naar een vernieuwd Charter van Venetië'.

De activiteiten van ICOMOS-België zullen zich voor het komende jaar op verscheidene terreinen verder ontplooiën. Het sekretariaat van ICOMOS-België is gevestigd: Groot Begijnhof 95, 3000 Leuven.

publikaties wer/wes

REEKS VAN HET WESTVLAAMS EKONOMISCH STUDIEBUREAU (BTW inbegrepen)

1. G. Declercq & O. Vanneste, De Economische Situatie en Mogelijkheden van het Arrondissement Ieper, 1958, 207 blz. (uitgeput).
2. O. Vanneste & P. Hovart, De Belgische Zeevisserij - een Economische Studie, 1959, 358 blz., 212 fr.
3. O. Vanneste & P. Hovart, La pêche Maritime Belge - Etude Economique, 1959, 358 pp., 212 fr.
4. O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Brugge - Een Regionaal Economische Studie, 1961, 463 blz. (uitgeput).
5. O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Oostende - Een Regionaal Economische Studie, 1962, 444 blz., 265 fr.
6. O. Vanneste & J. Theys, Menen - Een Economische Studie van een Grensstad, 1962, 256 blz. (uitgeput).
7. O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Roeselare - Een Regionaal Economische Studie, 1963, 336 blz. (uitgeput).
8. J. Theys o.l.v. O. Vanneste, Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk, 1964, 144 blz., 159 fr.
9. J. Theys s.l.d. O. Vanneste, Les Frontaliers de la Flandre Occidentale dans le Nord de la France, 1964, 144 pp., 159 fr.
10. O. Vanneste & J. Theys, Veurne - Een Economische Studie, 1964, 189 blz. (uitgeput).
11. M. Zwaenepoel & N. Vanhove, De landbouw in West-Vlaanderen, 1965, 352 blz. (uitgeput).
12. O. Vanneste, Het groeipoolconcept en de regionaal-economische politiek, 1967, 376 blz., 265 fr.
13. O. Vanneste & J. Theys, Het Arrondissement Tielt - Een Regionaal Economische Studie, 1968, 410 blz., 265 fr.
14. J. Theys, Een analyse van de Westvlaamse grensarbeid in Noord-Frankrijk, 1969, 248 blz., 265 fr.
15. M. Zwaenepoel, Vrije Tijd - Een sociologische analyse van het vrijetijdsgebruik en de vrijetijdsbehoeften van de westvlaamse bevolking, 1969, 332 blz. (uitgeput).
16. N. Vanhove, Het vakantiepatroon en de toeristische bestedingen van de Belgische bevolking, 1969, 264 blz., 265 fr.
17. N. Vanhove, Structure des vacances et dépenses touristiques de la population belge, 1969, 264 pp., 265 fr.
18. J.M.L. Demeyere, Demografische facetstudies, 1969, 144 blz., 159 fr.
19. R. Branson, J. Theys, H. Van Reybrouck, o.l.v. N. Vanhove, Tertiaire sektor en verzorgende centra van West-Vlaanderen, 1971, 356 blz., 318 fr.
20. J. Hemschoote, Luchtverontreiniging in West-Vlaanderen - Bronnen, toestand en bestrijding door de ruimtelijke ordening, 1972, 209 blz., 265 fr.
21. N. Vanhove, Het Belgisch Kusttoerisme - Vandaag en Morgen, 1973, 520 blz., 477 fr.
22. L. Schepens, Van Vlaskutser tot Franschman - Bijdrage tot de geschiedenis van de Westvlaamse plattelandsbevolking in de negentiende eeuw, 1973, 294 blz., 371 fr.
23. De Westvlaamse gemeenten in de Volkstelling 1970 - Statistische tabellen, Volkstelling 1970, 1974, 128 blz., 191 fr.

REEKS FACETTEN VAN WEST-VLAANDEREN (BTW inbegrepen)

1. R. Simoen en O. Vanneste, De uitbouw van de haven van Zeebrugge : Openbare werken in verleden en toekomst - De haven en de toeristische belangen van de Oostkust, 1972, 48 blz. (uitgeput).
2. C. Vermeersch, Het rekreatief buitenverblijf - Inplantings- en aanlegmogelijkheden, 1973, 100 blz., 106 fr.
3. S. Beernaert, De waterverontreiniging in het IJzerbekken, 1973, 124 blz., 133 fr.
4. Distributiebedrijven en handelscentra in West-Vlaanderen, 1974, 68 blz., 74 fr.
5. S. Beernaert, De waterverontreiniging van de binnenwaters van Midden- en Oostkust, 1974, 105 blz., 133 fr.
6. N. Vanhove, Vakantiespreiding. Een nieuw voorstel voor België, 1975, 56 blz., 85 fr.
7. S. Beernaert, De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van de Leie en de Schelde, 1975, 88 blz., 133 fr.
8. De Haven van Brugge-Zeebrugge na de chunnel, 80 blz., 133 fr.
9. P. Boerjan, De toeristische statistiek in België. Analyse, evaluatie en voorstellen tot hervorming, 84 blz., 133 fr.
10. S. Beernaert e.a., Waterbeleid in West-Vlaanderen, 64 blz., 106 fr.

REEKS TOERISTISCH ABONNEMENT WES

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1975

65. Structuur en Ontwikkeling van het Vakantiepatroon van de Belgische Bevolking 1967-72, 210 blz.
66. N. Vanhove, Vakantiespreiding - Een nieuw voorstel voor België, 56 blz.
67. Attitude-onderzoek ten aanzien van de Belgische Kust bij de Noordfranse bevolking, 1975, 180 blz.
68. Toeristische index WES - Kust en Achterland 1975, 27 blz.

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1976

69. Attitude-onderzoek bij de Franse verblijfstoeristen aan de Belgische Kust, 1975, 144 blz.
70. Attitude-onderzoek bij de Belgische vakantiegangers aan de Belgische Kust, 131 blz.

De rapporten toeristisch-economisch onderzoek zijn te verkrijgen door storting van 1.325 fr. per jaar-abonnement (BTW inbegrepen).

UITGAVEN WESTVLAAMSE EKONOMISCHE RAAD

- O. Vanneste & G. Declercq, Kust en Hinterland - Proeve van een toeristisch-economische studie, 1955, 226 blz. (uitgeput).
- O. Vanneste & G. Declercq, Le Littoral et son Hinterland - Essai d'une étude d'économie touristique, 1955, 266 pp., (uitgeput).
- G. Declercq & O. Vanneste, Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen, 1957, 2 delen, 130 blz. + 278 blz. (uitgeput).
- West-Vlaanderens economische groei 1954-64, 1965, 98 foto's, 172 blz. (uitgeput).
- Adresboek van de Westvlaamse Industrie, 1971, 275 fr. Jaarverslagen WER-WES.
- (Uitgaven vrij van BTW.)*

TIJDSCHRIFT 'WEST-VLAANDEREN WERKT'

Tweemaandelijke uitgave - verschijnt niet in juli en augustus - abonnement 1977 : 170 fr. (BTW inbegrepen)

STEUNENDE LEDEN - 1977

Steunende leden (413 fr. - BTW inbegrepen) ontvangen het tijdschrift en de andere publikaties van de WER-WES, de reeks 'Toeristisch Abonnement' uitgezonderd.

west-vlaanderen werkt

inhoudstafel

18e jaargang 1976

1

- 1 Redactioneel : Invoer vloeibaar aardgas en de dringende uitbouw van de Zeebrugse voorhaven
- 2 J. Hemschoote : De pijpleidingenstraat : een nieuw element van de verkeersinfrastructuur
- 7 C. de la Kethulle de Ryhove / R. Simoen / E. Blomme : De scheepvaartweg Plassendale-Duinkerke
- 15 Informatief : Fusies van gemeenten in West-Vlaanderen
- 24 Bezoldigde tewerkstelling per gemeente, 30 juni 1974
- 26 Spektrum : Aanbevelingen voor de valorisatie van de bestaande landelijke kernen / Thans ook reglementering voor verbrandingsinstallaties van de industrie / 'Princesse Marie-Christine' ingevaren / 25 jaar huisvestingsbeleid te Poperinge / Aanleggen van elektrische hoogspanningslijn Gent-Brugge / Off-shore hoogzeeschepen te water gelaten / De uitbouw van de achterhaven te Zeebrugge / Sunair 20 jaar / Bekaert nv in offshore / Containerwoltrafik op Zeebrugge / Bescherming van duinen en strand
- 42 Nieuwtjes

2 west-vlaanderen 1975

- 49 Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen
- 53 Evolutie van de economische sectoren
- 59 Werkloosheid en bedrijfssluitingen
- 67 Zeehavenwerken en luchtvaart
- 71 Huisvesting, ruimtelijke ordening en openbare werken
- 77 Jaarverslag WER 1975
- 95 Jaarverslag WES 1975
- 102 Subsidiërende bedrijven en gemeenten

3

- 105 Redactioneel : Vernieuwing van de kust uit de startblokken ; een interessant en lonend werkerrein blijft open
- 107 P. Boerjan : De rendabiliteit van hotelmodernisering
- 114 J. Viaene / J. Keersebilck : De expansieve groenteproduktie in West-Vlaanderen vergt een actief afzetbeleid
- 117 D. Sanders : KNGSF-Brugge : Waar vernieuwing van gebouwen en produkten samengaan
- 120 De landbouw in West-Vlaanderen, 1974-75

248

- 122 Spektrum : Opgeruimd West-Vlaanderen staat netjes / Waterzuiveringsstation bij Bekaert nv / Sociaal-economische aspecten van de woningverbetering / Zeebrugge wordt aardgashaven / A19 : Vak Ieper-Kortrijk aangevangen / Het provinciaal huisvestingsbeleid in West-Vlaanderen / Sanering van de grensleie / Natuurbehoud / Exportgerichtheid van de Westvlaamse industrie / Werkloosheid groeit in de kustarrondissementen / Nieuwe daling van de bouwvergunningen in West-Vlaanderen / Agrarische en landschappelijke inrichting in Knokke-Heist / Provinciaal Komitee voor de melkkwaliteit / Economische groei in West-Vlaanderen gunstig tot 1974

136 Nieuwtjes

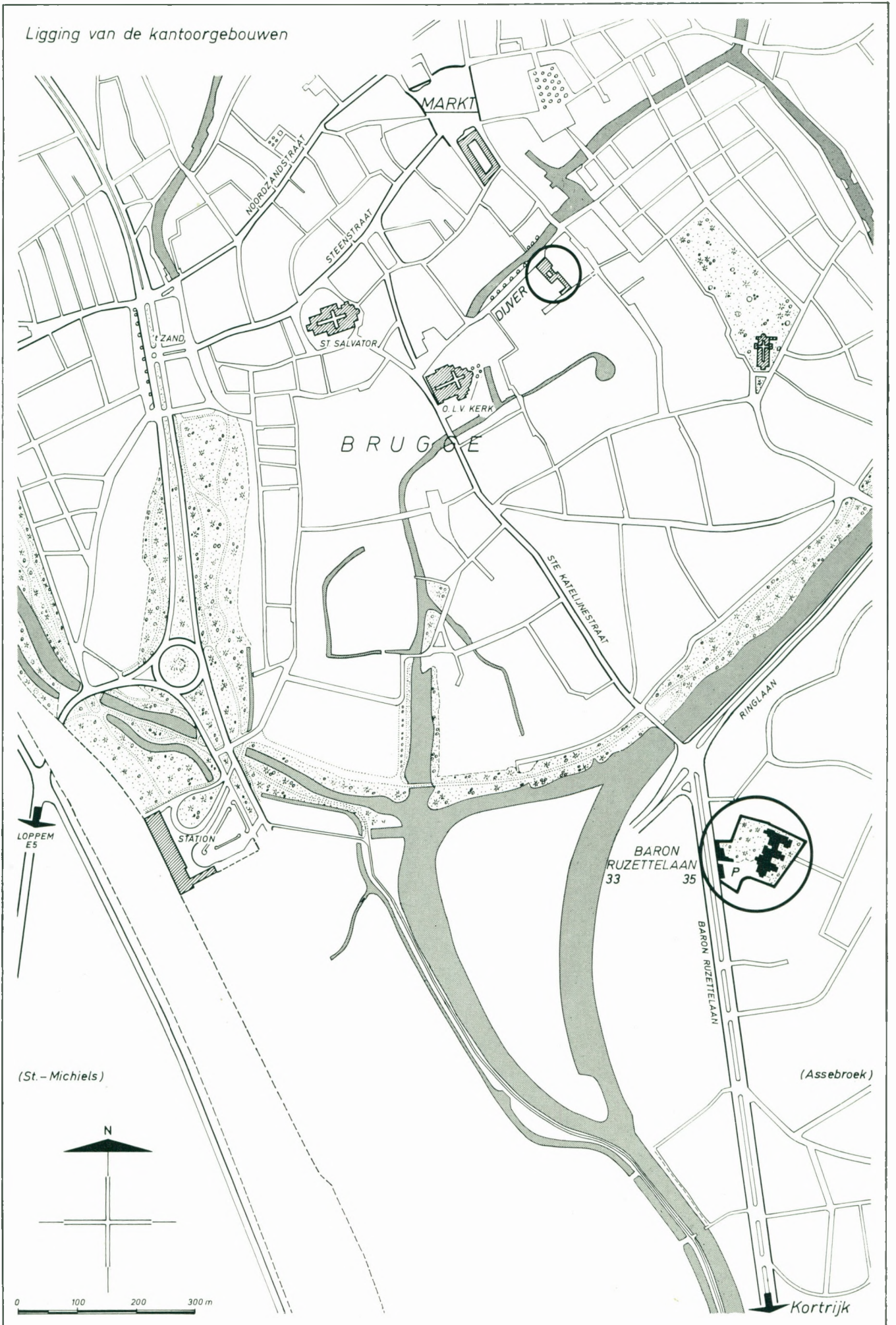
4 dossier ruimtelijke mobiliteit

- 153 P. van Outryve d'Ydewalle : Ten geleide
- 154 E. Jacobs : De uitdaging van de mobiliteit : een aktueel probleem
- 160 N. Sinnaeve : Het wegvervoer in belgisch en europees perspektief
- 166 M. Tuypens : De spoorwegen in de provincie West-Vlaanderen
- 172 M. Magdaleijns : De geplande hervormingen inzake stedelijk en interstedelijk openbaar vervoer
- 176 J. Denduyver : De binnenscheepvaart in West-Vlaanderen
- 180 H. Coppieters : Zeevervoer in expansie
- 186 M. Vandaele : West-Vlaanderen en zijn luchthaveninfrastructuur
- 190 Nieuwtjes

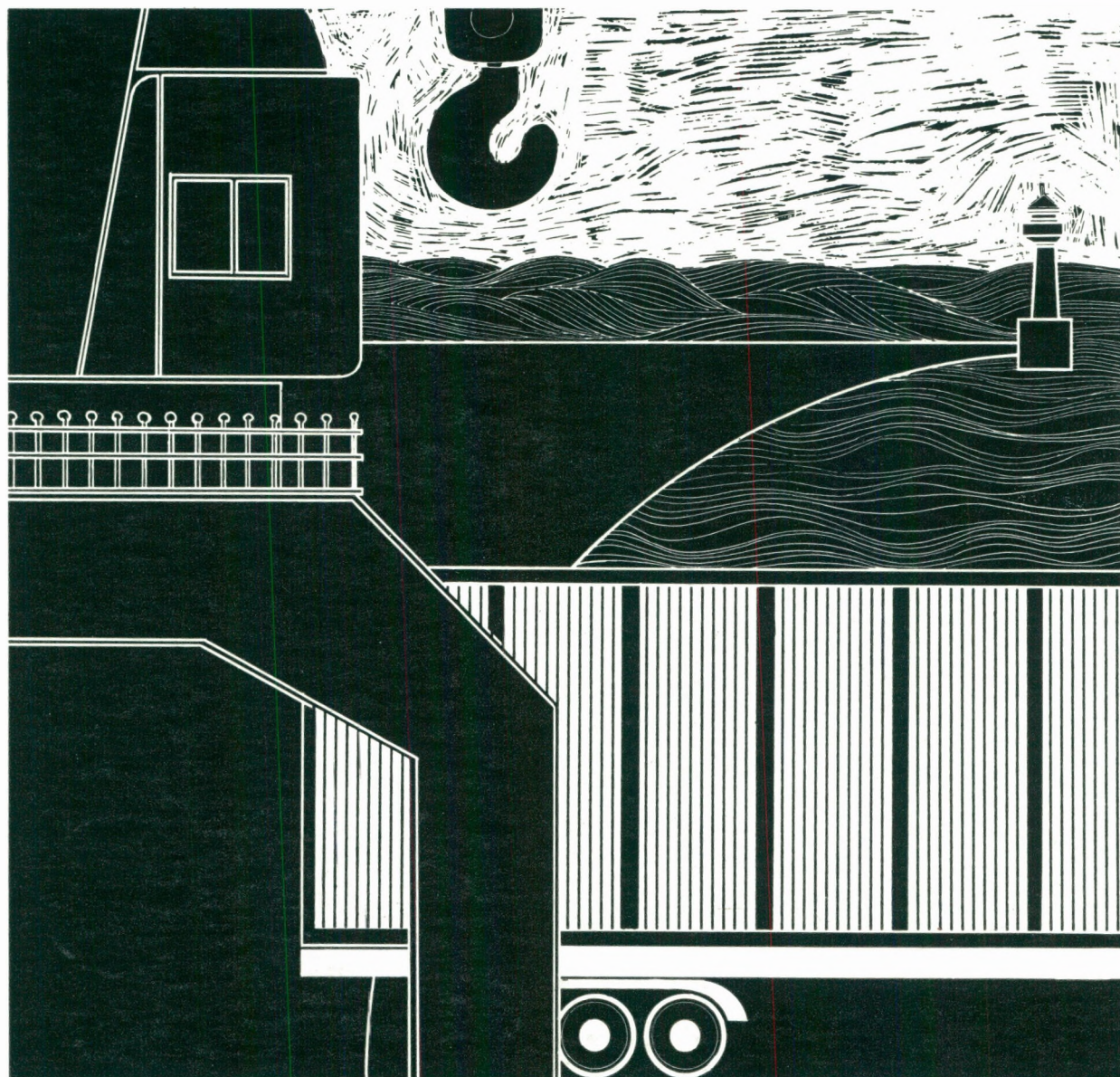
5

- 205 Redactioneel : Symarindusstudie en de energiefunctie van de kust
- 207 Symarindus : De energiefunctie van de kust en de maritieme industrialisatie
- 217 O. Vanneste : Economische ontwikkeling in het arrondissement Veurne
- 222 WIVWB : De regionale luchthaven Kortrijk-Wevelgem
- 224 Bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen
- 226 Spektrum : Hoe groot was de recessie in West-Vlaanderen ? / West-Vlaanderen investeert relatief sterk in de textiel- en de houtnijverheid / Barco AD-Tuner / West-Vlaanderen blijft beneden nationaal inkomensgemiddelde / Hervorming van de toeristische index Kust en Achterland van het WES / De toelevering in de kijker / Zuiveringsstations van afvalwater / Aantal grensarbeiders in Frankrijk sterk geslonken / Economische groei in West-Vlaanderen gunstig tot 1974 / Produktvernieuwing bij Bekaert nv / Exportgerichtheid van de Westvlaamse industrie / Bescherming van waardevolle natuurgebieden, beplantingen en opschikkingswerken aan de Belgische Kust
- 242 Nieuwtjes

Ligging van de kantoorgebouwen

ZEEBRUGGE

© artex

DE SNELHAVEN OP ENKELE KILOMETER VAN UW BEDRIJF

biedt U een waaier van mogelijkheden voor het geheel of een gedeelte van uw maritieme transporten !

MBZ Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen
Louis Coiseaukaai 2 B-8000 Brugge-Belgium Telefoon (050) 33 52 24 (4 l)